

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 30 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, október 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreltek: A hübele-város.
- Az iparfejlesztési törvény.
- Magántisztviselők szervezkedése.
- Hegygyűlés — tagok nélkül.
- Zsúrolás — fényképpel.
- Arad Rákóczi-ünnepé.
- A titokzatos hölgy.
- A szép Keresi.
- Választások a vármegyén.
- Aradi kávéházak veszedelme.
- Interpellációk napja.
- A város parlamentjéből.
- Az aradi színházulat rekonstruálása.
- Tárca: Nagy Péter cár Rákóczinál.
- Csarnok: Chamonixból a Mont-Blancra.
- Irtá: Dr. Heppes Béla.

A hübele-város.

Arad, október 24.

Operett-íróknak ajánlatos tárgy a hübele-város. Ahol tesznek, vesznek, létesítenek, alkotnak s amikor már fait accomplit előtt állanak, akkor kezdenek gondolkodni. A gondolkodás eredménye rendszerint az, hogy igen célszerű lenne visszacsinálni a megcsináltakat, mivel azok részben nem jók, részben rosszak. Az operett-íróknak nem kell messzire fáradniok, ha invenciót akarnak meríteni maguknak. Itt van Arad, a hübele-városok mintaképe.

A hübele-városok sohasem szaladnak bele vaktában valamibe. Sőt ellenkezőleg: egy tömeg bizottságosdi, egy tömeg tanácskozás, a fejtörésnek és magasfoku előrelátásnak valóságos orgiái előzik meg a tet-

teket. A hübele-város vezetői ravasz emberek. Ha valakivel szerződést kötnek, elzárnak minden kibuvót, csak az ajtót hagyják nyitva. Ha a hübele-város valamivel megörvendeztetni a polgárait, gondja van reá, hogy az a valami maradandó legyen. Hogy használható is legyen, azzal nem igen törődik. A hübele-városban tehát mindenre gondolnak már jó előre. Utólagos gondolkodás tárgyául nem marad más, csak az az egyetlen körülmény, amelylyel legelőbb kellett volna törődni.

A külvárosokban évekkal ezelőtt megcsinálták a villanyvilágítást. Igaz, hogy drága volt, de a külvárosi polgár amugy sem igen részesül a modern városrendezés gyönyörűségeiben. Mivel pedig a külvárosi polgár is fizet adót, illő, hogy neki is legyen valamije. A külvárosi utcák tehát villanyvilágítást kaptak.

Aki tizenkétfővetű revolverrel felfegyverkezve, végrendeletének elkészítése után éjjel kimerészkedik ezekben a rendörtelen, elhagyatott utcákba, olyan sötétséget fog ott tapasztalni, aminőre a legöregebb egyiptomiak sem emlékeznek. A villany ugyan ég, de nem világít. A kilowattok és a volt-ok száma ugyan megfelel — ha megfelel — a szerződési kötelezettségeknek, de ez vajmi csekély elégtétel azoknak, akik a sötétben kitörnek a nyakukat. A világítás megvan — világosság nélkül — és most végre kiderül, hogy az izzótest egyáltalán nem alkalmas utcavilágítási célokra. Nem alkalmas, mert egyrészt

drágább, mint a gáz, másrészt pedig nem világít. Erre azonban senkisémm gondolt annak idején.

Ez azonban csak egy eset. A párja szintén nem utolsó. Mikor a Simonyi-utca aszfaltozásáról volt szó, négy napos pályázatot irtak ki. A pályázat lezajlott, az aszfaltozás alig egy-két hónapja megtörtént. És most egy-két hónap után ott van a kitűnően aszfaltozott utca, teli repedésekkel, hepehupás burkolattal. Nemsokára sor kerül arra is, hogy vajjon hogyan lehetne jól aszfaltozni az utcákat.

Ha ez sem elég: itt vannak a vállalatokkal kötött szerződések is. Valamennyi kitűnő szerződés, jó szerződés, bölcs szerződés. Csak az a bajuk, hogy megnyomorítják a várost, utját állják a szabad fejlődésnek és hogy tömérdek gondolkodásra ad okot, hogy miként lehetne tőlük megszabadulni.

Itt van a 69 százalékos pótdadó. Az adózó polgár, aki jövedelmének több, mint egy negyedét dobja az adóprés torkába a kereseti és fogyasztási adók révén, községi adójának 69 százalékát a hübele város gazdálkodási rendszerére fizeti reá. Ahányszor eddig költségvetés került törvényhatóság elé: simán, komolyabb hozzászólás nélkül haladtak el felette. Csak most, amikor a terhek már fojtogatni kezdik a polgárságot, csak most gondolt reá a törvényhatóság, hogy a közgyűlés elé vitt javaslatok nem szentírásjellegűek. Ez az oka, hogy a mai közgyű-

Nagy Péter cár Rákóczinál.

1711-et irtak . . .

A mármarosai hegyekben a márciusi szellő bus tárogató hangokat hordott szerte. A történelemnek egy fejezete volt lezárulóban: az örök dicsőségű kuruc korszak.

Rákóczi most vett bucsut hazája földjéről s fenn, a Beszkidéken utolsó „Isten hozzád“-ot fújtak a kuruc harosnások; annak elmosódó hangjait hordta szerte a szellő erdőkbé, völgyekbe, falvakba s pásztorkunyhókba. A hűséges rusznyák nép kitérdelt az út porába s úgy nézett a bércen álló fejedelemre könnyes szemmel, kinek alakját a leáldozó nap aranyos sugarai glóriával övezték körül.

— Isten vezéreljen, mi jó urunk! Segítsen vissza közénk! — sóhajtották. A fejedelem kíséretével átlépte a haza határát, hogy azt többé viszont ne lássa s elindult arra a kálváriára, a melyiken huszonnégy esztendőig hordta a hatalanság nehéz keresztjét.

Maga se hitte ekkor, hogy ez így lesz. Hisz azért ment ki, hogy barátját, a nagy és hatalmas orosz cárt, Nagy Pétert kérje meg a veszendőbe indult magyar szabadság védelmére.

Hu ábránd volt, mint sok más, amiről a magyar történelem lapjai megemlékeznek.

A fejedelemnek Lengyelországban is voltak nagy uradalmi. A legnagyobb ezek között a

jaroslavi, amely az orosz határhoz is közel fekvő s a muszka urak gyakorta átrándultak Rákóczi vendégszerető kastélyába a magyar urak közé, ahol olyan szépen huzta Barna Miska, a fejedelem kedvenc udvari cigánya, a világhíres „Cigány Orpheus“, a bus magyar nótákat, ahol olyan tüzes borokkal traktálta vendégeit a fejedelem, hogy ahhoz hasonlót nem ivott még egy muszka főúr sem.

Itt, a jaroslavi kastélyában látta vendégül Rákóczi Nagy Péter cárt és kíséretét.

Csak ép „bekukkantottak“, ahogy a nagy cár kedves barátjának, Rákóczinak mondta, de hát nem rajtuk mult, hogy Barna Miska meg a tokaji bor tovább ott marasztották. A történelemből tudjuk, hogy Nagy Péter cár a szertelenségig viute olykor a duhajkodást s amilyen nagy volt mint fejedelem, ép olyan nagy volt, mint ivó is.

Az akkori jaroslavi ünnepeket Rákóczi udvarának egyik tagja, Kelemen Nagy Balázs leveléből ismerjük, aki elmondta egy rokonának Bártfára írt levelében.

Rákóczinak ekkor még teljes udvartartása megvolt. Az ebédlő-palotában az első táblánál csak a fejedelem és vendége, Nagy Péter cár ültek, akiket a „nemes kompánia“ tagjai szolgálták ki. A másik táblánál a kíséret legelőkelőbb tagjai foglaltak helyet, míg a harmadiknál az alsóbbrendű kíséret telepedt meg.

Még ebédnél ültek, midőn Bercsényi gróf is megérkezett Lubon irska heregnővel, a fe-

jedelem rokonával s Bercsényi és a szellemes hercegnő olyan hatással voltak a cásra, hogy elutazását elhalasztotta.

Ekkor vette csak kezdetét az igazi mulatás. Nagy Péterre rendkívül hatással volt Barna Miska muzsikája is, aki minden tudományát összeszedve játszott a szebbnél-szebb kurucnótákat, de a tokaji bor is, amelyből — az akkori szokás szerint — kupaszámra hajtogatott fel. Rákóczinak tulajdonát képezte az egész Hegyalja, s így érthető, hogy a drága aszubbort még a kíséret gránátosai is vederszámra itták, sőt — ha ez nem akadt — medvebőr-süvegeiket merítették meg. A magyar urak ismerték is, meg is szokták a tokaji bort s nem ártott meg nekik. De a muszka cár és emberei bizony beadták a kulcsot tőle csakhamar.

Nagy Pétert a bor, meg a zene igen fölhangolták, hát egy tószót akart elmondani barátjára s házigazdájára; amint föl akarna kelni a székről, csak inog, jobbra is, balra is, bár-hogy erőlködik is, nem sikerül az áliás.

Az uralkodói tekintélyt nem valami nagyon emelhette ez az állapot, legalább az egyik cigány így gondolkodhatott, mert füstös képe nagyon szétszaladt a nevetéstől, amit a cár meglátott és éktelen haragra gerjedt.

— Ussétek le a fejt! — ordított embereire, de azok ép úgy képtelenek voltak a legcsekélyebb mozdulatra, mint uruk.

Végre is úgy engesztelte meg vendégét Rákóczi, hogy a füstöst elvitette a szeme elől.

lésen végre komoly és beható vita fejlődött ki a költségvetés körül. A hübele-város gondolkozni kezd.

Ideje van. Végre valahára el kell jönnie a kijózanodásnak, annak a kijózanodásnak, amely után világosan fogjuk látni, hogy mennyi stagnálás, mennyi kár és mennyi helyrehozhatatlan mulasztás járt együtt a kapkodással, a rendszertelenség rendszerré emelésével. Mert egy-egy rosszul világított utca talán akad másutt is. De annyi és olyan rosszul világított ut, mint aminőn a hübele-város tévelyeg, aligha akad máshol, mint Aradon.

§.

Az iparfejlesztési törvény. Maniu, a kellemetlen.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 24.

Szónokok fel vannak még jegyezve a táblára, de érzi mindanki, hogy a vita delezőpontján túl vagyunk. Beszéltek már Kossuth Ferenc, beszélt Sztéryny József, sőt Lengyel Zoltán is beszélt már, aki pedig rémítő szenzációkat helyezett kiállításba. Mi történhetik ezután? Burgyán Aladár? . . .

Ez nem tulságosan izgatja az embereket. Akad azonban a folyosón olyan hír is, mit szívesen fölkapunk. Nyegre László újságolja a hírt:

— Hallottátok már, hogy a pártvacsorák megint dívatba jönnek?

— A kurucokat kellemetlenül érinti a dolog. Pártvacsora . . . pártvacsora . . . Régi idők jutnak eszükbe. Az ilyen pártvacsorákon készítettek elő a november tizenhétedikét is . . .

— Aztán melyik párt akarja rendezni azokat a vacsorákat? — kérdezik.

— Az alkotmánypárt.

Hm! Az alkotmánypárt.

— S aztán milyen napon?

— Lehet, hogy szerdai napon.

Szerdai napon! Még elgondolni is szörnyűség. A szabadsávpárt is szerdai napon rendezte annak idején a maga híres vacsoráit. A szer-

da csunya nap, legyen esőtörtök. Annál is inkább mert az alkotmánypárt is a Hungária-szállóban akar vacsorázni, ahol, tudvalevőleg a szabadelvűek vacsoráztak. (Csak baj ne legyen ezekből a vacsorákból.)

Ugyancsak elmult, régi időköt elevenít föl az a hír is, hogy a nemzetiségi párt a Lloyd-klubot akarta kibérelni.

— De aztán mégis meggondoltuk a dolgot, — beszélte Maniu Gyula, — és nem béreltük ki. Még azt mondták volna, hogy átvettük a liberális párt örökségét.

Szóval, a nemzetiségi párt nem a Lloyd-klubot bérelte ki, hanem a Kálvin-téren vett ki egy pazarul berendezett körhelyiséget.

Mindez a tracsosolás csak igen kevés képviselő jelenlétében folyik le. Kődös az idő és így nehezen ébrednek a hoztatyák. Az elnök pedig boszankodik, mert nem tudja megnyitni az ülést.

— Hábavaló a legjobb akarat, — dohog magában — nem lehet, nem lehet . . . Ugy szerencsém pontosan megnyitni az ülést, hogy no . . . És nem lehet, nem lehet . . . A lustaság nagyobb ur, mint én vagyok.

Kődös, unalmas a hangulat künn az utcán is, a Hizban is. A szónokok fekete táblája tele van névvel, de egyik beszéd sem biztat szenzációs kijelentésekkel. Ha lesz a mai ülésen élet, azt az interpellációk mondhatják csak meg. Nem kevesebb, mint nyolc bejegyzés történt az interpellációk könyvébe. Nagy György a székelyföldi arányosítás és tagosítás, Kmety Károly a lövész fogadások és egyéb szerencsejátékok korlátozása, Ballagi Aladár és Sándor Pál a fővárosi törvény revizlója, Markos Gyula az „Alldeutsche Verband“, Szekcsák Ferenc közigazgatási visszaélések, Lengyel Zoltán a román határrendés és a villamos vasutások sztrájkja dolgában jegyzett be interpellációt. Mára maradt a mult ülésről Samassa János interpellációja is a kóbor cigányok kérdésében. A Ház az interpellációkra déli egy óra-
kor tér rá.

Távirati értesüléseink:

(Az iparfejlesztés.)

Az ülést negyed tizenegy órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök, aki bemutatta a főrendiház átiratát, hogy a Rákóczi törvényt változatlanul elfogadta s így a két Ház között teljes megállapodás jött létre. Több, jelentéktelenebb akta között beérkezett az összefér-

hetlenségi bizottság jelentését Bernáth Béla összeférhetlenségi esetében. Ezután Nagy Barna Gieswein Sándor és Moskovitz Iván, a kérvényi bizottság elnökei terjesztették be a III. IV. és V-ik sorjegyzéket. Barabás Béla, a bíráló bizottság elnöke ezután az eszt.

Csitáry Béla félmagyarázott szavai helyreigazítására kér szót. Tegnap beszédét magyarázta.

(A kellemetlen ur.)

Hodza Milán: Sztérynynek azzal a kijelentésével foglalkozik, hogy a javaslat nemzeteli szempontból azért kívánatos, mert a nemzetiségek ellenzik. A nemzetiségi képviselők szükségesnek tartják a rendszeres iparfejlesztést, hogy főleg a felvidéki nép ne legyen kénytelen kivándorolni. Sorra veszi azokat a paragrafusokat, melyekben nemzetiségi sérelmeket lát. Kifogásolja a kormánynak adott széleskörű diszkrecionális jogot. Kossuth derék, hazafias miniszter, de jöhet utána más is. Hibáztatja, hogy a javaslatban a régi iparvállalkozók érdekeit nem védték meg az új vállalatokkal szemben, hiányzik abból a munkás érdekek védelme is. Ezek a főokok, hogy a javaslatot nem szavazza meg. Kérdi, hogy ilyen körülmények között miért illette őket az államtitkár a hazafiatlanság vádjával, amikor ők t pedig tisztességes és hazafias intenciók vezeték. Ugyan világ van most, hogy aki nem mameluk, mindjárt hazaáruló! (Zaj) Biztosan udom, azok közt is van, akiknek nem tetszik a javaslat, csak-hogy nem mer szólni.

Gáll Sándor: Jai, de kellemetlen ur ez!

Hodza Milán: Ugy látszik, a képviselő urak jobban szeretik az erdélyi erdőpanamákat, mint a tárgyilagos kritikát! (Nagy zaj.)

Nagy György: Szemtelen hazugság! Elnök ur! Rendre!

Elnök: Ezért a meggyanúsításért: rendre-utasítom!

Hodza Milán: A nemzetiségi képviselőknek nem szabad türniök, hogy a zsidó nagyvállalkozók kedvéért csináljanak javaslatot. Magyarországon az orrküönbség szerint itélik meg a dolgokat. Hát ő nem kér ebből a rendszertől és a javaslatot nem fogadja el.

(A gründoló mánia.)

Lázár Pál: Szóvá teszi a gründolási mániát. A vállalatok a bankoktól kapják a pénzt, s ezért ki is vannak szolgáltatva a pénzügyzeteknek. A bankok ugyanis kölcsön fejében optójogot kötnek ki maguknak. Itt van például a Gázgyár, mely amióta a Hitelbankkal áll összeköttetésben, olyan szerződést kötött a bécsi „Elektricitás Gesellschafttal“, hogy a külföldön többé nem versenyezhet, pedig azelőtt sok dícsőséget szerzett a magyar iparnak a külföldön. Az államvasutaknál is szomorú gazdaságiakodás folyik, mert alaposan rá kell fizetni a

Az első nap úgy végződött, hogy az egész muszka sereget le kellett fektetni.

Hanem a cár rendkívül erős szervezetének elég volt pár órai alvás, hogy magához térjen. Különben sem szokott sokáig aludni s ekkor is, amint kialudta magát, nyomban fölkel.

Csodálkozott, hogy muszka testőrei helyett magyarokat talált maga körül. Kérdésére azután megmagyarázták neki, hogy hisz azokat mind leverte lábáról a tokaji.

A cár azután a fejedelem és Bercsényi után kérdezősködött.

— A nagyságos fejedelem az urakkal estebednél ül — volt a felelet.

— Hát a magyar urak még nem feküdtek le? — kérdezte csodálkozva a cár.

— Most is az ebédipalotában ülnek, felség! — volt a felelet.

A cár csak csóválta a fejét, majd maga is az ebédipalotába ment, ahol elkezdte előlről az ivást.

Lassanként előszállingóztak a muszka főurak is, akik követve uruk példáját s a régi magyar közmondást: „a kutyaharapást kutyaszőrrel gyógyisd“, újból nekiestek az isteni nektárnak s mire másodszor ment le a nap Jaroslav fölött, megint nem volt a muszka vendégek között csak egyetlen is, aki a lábán meg birt volna állni.

Ott fenn akkor még oly hidegek jártak, hogy a cár és kísérete szánken jött, amelyeknek kocsisai szinte holtra itták magukat.

És most álljon itt Kelemennek imént említett levele: „...Estvére kelve, egy general

gyütt lóhalálba a Gránitzra a Muszka Császár urhoz: megindult az Svékus király seregével! Még a kozák nemzetség Nagy Hetmánya is, hogy lészongana, mongya, gyönné haza, B.rodalmába az Császár!

De bizony híjába órált ő kelme. A Muszka Császár csak ölegette Miskát (a cigányt) s ugyan unszolta a Generált: Igyál, ilyet ugy se iszol! Muszáj vala neki innya, akart, nem. Mégis, hogy a Hold felgyűve, csak megéri a Muszka General Urunkat, ő Nagyságát rakatná fel a Muszkákra, mert nagy veszedelem van túl a Gránitzon.

Mire Urunk mondá: Nem-e fői, hogy fejtétét a Császár? — Nem, mert a Tokaji bor megvédi, — mondja — nincs aki ura parancsát teljesítene: mind hót részeg. Mire áttérnek a Gránitzon, ura kijózanodik, akkor már nincs baj. Urunk erre felrakatta a Muszkákat a szánkákra, a Muszka Császárt hárman is capeiték, míg benyomták; osztán egyet-egyét a kocsisok helyére ültették a kurucokból s a Gránitzig mink vittük őket. A nagy hidegbe, mire odzértünk, észre gyűttek, hát mink visszafordultunk. De, hogy ittak azok! Még a granaterosok is süveggel mérték a drága jó Tokajit, hát nem csuda, ha a sárga földig leitták magukat.

Nagy Péter cár a határ szélén tért magához s kíséretjével, az ifju gróf Bercsényi Lászlótól a fejedelemhez levelet küldött, amelyben megköszöni Rákóczinak a vendéglátását s végül ezt írja:

„Engem eddig nem győzött le senki és semmi; de ma legyőzött a — tokaji bor. Ez igazán királyi a világ borainak. Ugy segíjen Isten, hogy jövőre a tokaji ihassunk belőle!“

Rákóczi és a kurucok öröme persze nagy volt! Hisz ez minden vágyuk, hogy a hatalmas cár segítse a kurucokat Ausztria ellen. S most, ime ígéretét bírja a tokaji bor révén.

De a remény csak remény maradt, minként kitűnik Kelemen Nagy Balázs leveléből, aki írja:

„Csak sok jó akaratot teremt a Tokaji, hanem bizony Péter cár sem oka, hogy a Svékus király, XII. Károly, meg Mazeppa, a kozák Hetmán, ellene törtek. Így osztán sé mink, sé az Muszkák nem issuk otthon a Tokajit.“

A lett a vége: kevesebb borunk van, vagy tiz göncivel (bordó) meg több cselodásunk egygyel. Isten szent Felsége tuggya: szüretelőnk e még Tokajon? Ha is: lesz-e olyan édes, aki mostanig volt?“

Mint tudjuk, soha nem termett Rákóczinak azután a tokaji szőlő, hanem idegeneknek, bitorlóknak.

De hát a szőlő azért szőlő, hogy ne politizáljon, hanem teremje meg — bárki birtokába jusson — a jó bornak valót, ez ellen pedig a tokaji szőlő immár kétszáz esztendeje nem vétett.

szénbányák garázdálkodása miatt. A magyar szénbányák husz esztendő óta változatlanul 28 krajcárért szállítják a szenet a magyar államvasutaknak és a magyar szénbányák még sem fizetik a munkásaikat úgy, hogy a magyar munkás Amerikába megy s itthon kiaknáztalanul maradnak a szénbányák. (Zs.) A bányák nálunk alig hoznak 4°/_o-ot.

Kellemen Soma: Hoznak 14 et is!

Lázár Pál: Országos átlagban csak 4 százalékot hoznak. Lehetnek persze kivételek is. Beszéde végén a munkáskérdés megoldását sürgeti meg.

(A kijelentés nem garancia.)

Musiczky Döme: A szerb radikális párt az önálló vámterület híve. Az önálló vámterületet első sorban politikai kérdésnek tekintik s csak másodsorban nézik a közgazdasági szempontokat. Magyarország önállósága, függetlensége, állami szuverenitása az önálló vámterület mellett jobban érvenyesül, mint a közös vámterület mellett. Kossuth kijelentette, hogy ő híve a gazdasági önállóságnak, de ez a kijelentés még nem garancia. Míg az önálló vámterület törvénybe iktatva nincs, nagyobb iparfejlesztési akciót ő nem támogathat, mert ezzel a közös vámterület érdekeit segíti. Az önálló vámterületre iparunk mai állapota mellett is át lehetne térni, ha más téreken, az állami élet egyéb ágaihoz megtennék az előkészületeket. Magyar ország lakosságának $\frac{9}{10}$ része földművelő, ezeknek az érdekeit kell megvédeni, mielőtt közös vámterületi alapon iparfejlesztési akcióba fognak. (Zs.)

(Székely ügyek.)

Szünet után Elnök az ülést megnyitja.

Zakariás János: Azt mondja, hogy székely maradjon székelyföldön.

Héderváry Lhel: Ez lokálpolitika.

Zakariás: Ez nem lokálpolitizmus, ez hazafias politika. Róttentéses beszédem az, hogy a székelyeket ki akarják telepíteni a székelyföldről. Csikvármegye immár a legnépzsélebb vármegye. Pedig szükség van otthon a székelyekre, hogy megőrizzék a határőrvidék székely jellegét. Az iparpártolások most szóban levő formájában ő a régi rendszer folytatását látja. A törvényjavaslatot elfogadja. (Ejenzés)

Elnök: Szólasra senki sincs feljegyezve, a törvény általános vitáját bezárja.

Következik a *reálpolitikai tárgyalás*.

Az első szakaszban Csernoch János a magyar korona országai helyett a magyar szent korona országai kifejezést kívánja és erről módosítást ad be.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a módosítást a kormány nevében is elfogadja.

A Ház ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta és áttért az interpellációkra.

Megyegyülés — tagok nélkül.

A meglepetések közgyűlése.

Leszavazott javaslatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Aradvármegye mai közgyűlésén a legérdekesebb tárgysorozati pontnak elintézésre, a szolgabírák választása után jóformán kiürült a színháznak eddig zsúfolásig megtelt nagyterme. A vidéki bizottsági tagok nagy része elvonult a saját privát dolgai után, nyilván úgy okoskodván, hogy elég tettek tagsági kötelességüknek, amikor a tárgysorozat *négy első* pontjának tárgyalásánál jelen voltak és a többi *létszárdőven* kitűzött tárgy elintézését néhány kötelességtudó magyar és fáradságot nem kímélő román bizottsági tagra bízzák. Így történt aztán, hogy a megyei közgyűlésre Aradra sereglő bizottsági tagok a mindig érdektelenség választások után mindenütt voltak, csak a megye dísztermében nem. A sietőség, amelylyel a zöld asztal mellől menekültek, annál indokolatlanabb, mert hiszen a vármegyei törvényhatóság évenként csak kétszer tart közgyűlést és így nem tulzott követelése

a vármegye közönségének, hogy akik megtisztelő bizalmából törvényhatósági jogokat gyakorolhatnak, ne resteljenek évenként legalább néhány órát — akár mennyire is neheztüre esik — a közgyűlés szolgálatának szentelni.

A magyar bizottsági tagok elvonulása után azzal a következménnyel járt, hogy a vármegye vezetőségét súlyos vereség érte, amennyiben az *állandó választmány javaslatait rendre leszavazták* a kompakt számban együtt maradt román bizottsági tagok. A hivatali állásban levő magyar bizottsági tagoknak közönyét a vármegye ügyei iránt nagy méltatlankodással tárgyalták a vezető férfiak, akik a mai közgyűlésről elmondták, hogy azt Aradmegye történetében a legszomorúbb lapok egyikére kell följegyezni.

A közgyűlésnek erről a részéről, amely majdnem teljes érdektelenség mellett folyt le s amelynek folyamán egy ízben *Károlyi Gyula* gróf főispán szavazatával döntött, az alábbi tudósítást adjuk:

(A leszavazott pótadó.)

Aradvármegye közgyűlési meghívóján *Dalmóni Nagy Lajos* dr. alispán a meghívó levezető soraiban külön is közölte a bizottsági tagokkal, hogy a mai közgyűlésnek az alispáni jelentés, a számonkérő szék jelentése és a választások megejtése után *első tárgya* a vármegye jövő 1907. évi háztartási költségvetésének megállapítása lesz s hogy továbbá a gyámpóntzári hiányok fedezetére már megszavazott 2°/_o-os megyei pótdádon kívül a rendes és rendkívüli *nyugdíjalap szükségleteinek* fedezésére 1¹/₂^o/_o-os törvényhatósági pótdádot hozatik az 1907. évre javaslatba.

E figyelmeztetés dacára igen sok bizottsági tag a választások után eltávozott a közgyűléstől, emiatt legjobban bizonyít az, hogy míg a választásokon 288 szavazott, addig a pótdádot dolgában elrendelt szavazásnál már csak 168 bizottsági tag adta le szavazatát s ezek közül is csupán 85 szavazott az állandó választmány javaslata mellett. Mután így az állandó választmány javaslata nem nyerte el a szükséges kétharmad többséget, a *javaslat elbukott*, kinos helyzetbe jutván ezáltal a vármegye vezetősége.

Keresztes Gyula dr. főügyész főlebbezést jelentett be a határozat ellen és így a pótdádot dolgában a belügyminiszter fogja az utolsó szót kimondani.

(A főispán dönt.)

A *jegyzői nyugdíjalap* szükségleteinek fedezésére az állandó választmány azt javasolta, hogy a vármegye e célra rendelje el az egy százalékos községi pótdádot kivetését. A románok nevében *Velics Mihály* ellenezte a választmány javaslatát, amely fölött *Károlyi Gyula* gróf főispán elrendelte a szavazást.

Ez azzal a meglepő eredménnyel végződött, hogy 48 szavazat volt a javaslat mellett és ugyanannyi ellene. *Károlyi Gyula* gróf erre szavazatával az állandó választmány *javaslata mellett döntött*.

(Feliratok az országgyűléshez.)

Post-Pilis-Solt-Kiskunvármegye, Kolozsvármegye és Pozsonyvármegye törvényhatóságainak átirataira a vármegyei pénztárak és számvonások visszaállítására tárgyában és több más törvényhatóság átirataira az alkotmány biztosítása tárgyában a közgyűlés elhatározta, hogy hasonló szellemű *főiratokat* intéz az országgyűlés képviselőházához. Ugyanígyen határozatot hozott a közgyűlés Borsódvármegye átiratára a Bécsben székelő katonai földrajzi intézet kettéválasztása és Budapesten egy m. kir. katonai földrajzi intézet felállítására és Jász-nagykunszolnok vármegye átiratára a *korhadl*

szolgátaból elbocsátott vagyentalan katonák állami segélyezése tárgyában.

A közgyűlés ezután közel kétszáz községi ügyet intézett el, amelyek közül alig egy-néhánynál volt felszólalás, nagyobb vitát pedig egy sem keltett.

Magántisztviselők szervezkedése.

(Uj egyesület Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

A *Magántisztviselők Országos Szövetsége* az egész országra kiterjedő szervezetet létesített a magántisztviselők tömörülése, valamint anyagi és erkölcsi helyzete javítása érdekében. Az évek óta folyó szervezés eredményeként eddig minden nagyobb magyar városban működik magántisztviselő-egyesület, részint mint a szövetség helyi bizottsága, részint mint önálló testület.

Aradon eddig — bár a szövetségnek itt is van helyi bizottsága — a mostoha viszonyok és többféle akadály folytán a magántisztviselői egyesület nem működött, dacára annak, hogy az aradi magántisztviselőknek imponáló a száma és társadalmi állása. Városunk magántisztviselői azonban már rég óhajtják a kartársak szervezett egyesülését, minden irányban csak üdvös eredményeket várván annak működésétől.

A magántisztviselők egyesületének vajdó ügyét a helyi bizottság múlt vasárnap tartott választmányi ülése hatalmas lendülettel vitte előre. Kimondotta ugyanis, hogy a helyi bizottság átalakul önálló egyesületté és ennek megalakítása céljából *folymó hó 28 án, vasárnap délután 3 órakor* a városnáza emeleti tanácstermében *nagy gyűlésre* hívja össze Arad városának összes magántisztviselőit.

Az *Aradi Magántisztviselők Egyesülete* mindenre kiterjedő programmal akarja felléni működését. Az új egyesület, mint az Országos Szövetség tagja, a maga erejére támaszkodva, segíteni fogja a központi nagyarányú programja és hivatása keresztülvételében. A közös, hogy úgy mondjuk, országos nagy érdekek megvédése mellett főadata lesz az új egyesületnek az aradi magántisztviselők helyi érdekeinek és jogainak megvédése. Minden eszközt igénybe fog venni, hogy a magántisztviselők társadalmi helyzetének egynemely csorbáját kiküszöbölje és a kartársak között a buzgó lelkes összetartásban rejlő erőt, küönösen a barátságos és kollegiális érintkezés hatékony és kellemes eszközzel fejlessze. A társadalmi létes megindítandó akcióval egyenrangúak lesznek azok a törekvések, melyek az aradi magántisztviselőknél mindenféle — de különösen élvezeti és fogyasztási — téren fognak előnyöket és kedvezményeket biztosítani és az a gondosság, amely a magántisztviselők jogainak (hogy más ne említsünk, mint a vasárnap munkaszünet betartását) megvédésére és érvényesítésére fog lelkiismeretesen irányulni. A munkatervben nem utolsó helyet foglalják majd el a szaktanfolyamok, felvilágosítások és szórakoztató estélyek, melyek mind a kartársak szakismeretét vannak hivatva élvezetes módon kibővíteni.

Az egyesület megalakítása és prosperálása érdekében lelkesen buzgólkodnak. Az alapvető munkák iránt az összes magántisztviselők között mutatkozó nagyarányú, élénk érdeklődés, valamint az a szerenczés körülmény, hogy az új egyesület elnöke *Ottenberg Tivadart* sikerült megnyerni, a legkedvezőbb jeleknek tekintendők, melyek alaposá teszik azt a reményt,

hogy a most vasárnap megalakuló egyesület nemcsak Arad magán-tisztviselőire nézve, hanem városunk társadalmi életében is, a magán-tisztviselők intelligens és tekintélyes osztályához méltó jelentős és fontos szerepet fog játszani.

A szintársulat rekonstrukciója.

Új szerződés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Még majdnem fél év választ el bennünket virágvasárnaptól, attól a dátumtól, melytől a tulajdonképeni szintársulati élet számíthat. Ennek a dátumnak az az aktuálisitása, hogy az akkor bemutatkozó szintársulatok szervezését már most kezdik meg a szintársulatok.

A szintársulatok a szervezkedés alkalmával valóságos dilemma előtt állnak. Tudjuk azt, hogy a közönség izlése mennyire változó. Mindig újabbat s újabbat akar. Akit ma kedvenceként ünnepelek, azt holnap eljéti és új kedvenctől tüntet ki rokonszevével.

A dilemma a direktorokra tehát ott kezdődik, hogy saját egyéni hajlandóságainak melleszével, első sorban a közönség kívánságait óhajtsák respektálni. Így történik aztán, hogy sok esetben kénytelen az igazgató társulatának egyébként hasznavehető, értékes tagját újjal felcserélni, mert a közönség új arcra, előtte még ismeretlen talentumra vágyódik.

Az aradi szintársulatot is most szervezi újból Szendrői Mihály igazgató. Kiket bocsájt el az igazgató és kiket szerződött újonnan, még nincs elhatározva. Emlegetnek neveket, de ezek kombinációk és még változások is történhetnek.

A magunk részéről a szervezkedésnél figyelmébe ajánljuk az igazgatóknak, hogy Szendrői Boriska mellé még egy szürett primadonnát szerződtesse. Szükség van erre olyan nagy szintársulatnál, mint az aradi, hol az operett társulat nem mondható teljesnek. Erre a szürett primadonna szerepkörre Kállay Jolánna, a Magyar Színház híres szépségű primadonnájával folytat tárgyalásokat az igazgató. Kállay Kaposy Józsa helyébe jönne. Fenyvessy Margit helyett pedig W. Carsák Vilma operanékesnőt szerződötteti az igazgató.

Rövid időn belül nyilvánosságra kerül az újjászervezett társulati névsor, akkor alaposabb bírálat tárgyává tehetjük, mennyiben vált a rekonstrukció a közönség szempontjából az előadások előnyére.

Az igazgatóknak szem előtt kell tartania, hogy a közönség páratlan áldozatkészségéért elsőrangú műélvezetre tarthat igényt. A jogos igényeket pedig csak abban az esetben elégítheti ki az igazgató, ha a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretességgel végzi a szintársulat rekonstrukciójának kérdését. Az újjászervezés szükségességét a közönség hangulata is demonstrálja, mert bizony csak az utolsó pár előadás között is akad néhány, melyekről csalódással távoztak a nézők.

A hármas bérletrendszer lényeges anyagi sikerrel vált be. Ennek ellenében a vizontszolgálat kötelezettsége hárul az igazgatóra. Gondoskodnia kell arról, hogy elsőrangú szintársulat elégítse ki a közönség igényeit. Minden szerepkört be kell tölteni, még pedig odaillo elsőrangú erővel. Az aradi szintársulat klasszis szerint az első osztályba van sorozva, első rangúnak is kell tehát lennie, amit némi áldozatkészséggel könnyen el is érhet az igazgató. Mi tehát ilyen szempontoktól vezetve fogja Szendrői rekonstruálni szintársulatát, úgy meg fog szünni a sok esetben jogosult elégedetlenség.

Választások a vármegyén.

(Főbíró-, szolgabíró- és aljegyzőválasztás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Aradvármegye törvényhatósági bizottságának mai közgyűlésén rendkívül v. haros jelenetek között beöltöztek a Péczely Elek nyugalmába vonulásával megüresedett radnai főszolgabírói állást, aminek révén azután szükségessé vált egy kisebb szerű részleges tisztújítás.

Magának a radnai főbírói állásnak betöltése simán ment: a közgyűlés egyhangulag Lengyel Sándor dr. ternovali főszolgabírót választotta meg. Örököst, a ternovali főszolgabírói állásért azonban annál hevesebb volt a küzdelem a két legjobb sanszszal bíró jelölt: Ifj. Salacz Gyula eleki és Édes Elemér kisjenői tb. főszolgabírák között. A választás eredménye az lett, hogy a közgyűlés Salaczt emelte a ternovali főbírói székbe Édes Elemérrel szemben, akit főként a románok támogattak szavazataikkal.

Édes vereségét a románok a magukénak is tekintették és ezért az első osztályú szolgabíróválasztásánál úgy akarták a közgyűlés többségének visszaadni, hogy két idősebb szolgabíróval szemben Schauer Gábor dr. aljegyzőt, aki csak másodosztályú szolgabírói állásra volt jelölve, akarták megválasztani. Schauer úgy tért ki a románok megüresítő bizalmának nyilvánhatása elől, hogy visszalépett a jelöltségtől, mire a közgyűlés Bogdánffy Béla dr. aradi tb. főszolgabírót első osztályú, Schauer pedig egyhangulag másodosztályú szolgabírónak választotta meg.

A közgyűlésen megejtett választásokról az alábbi tudósítást adjuk:

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága mai, Károlyi Gyula gróf főispán elnöklété alatt tartott közgyűlésén tudomásul vette a közigazgatási bizottság átiratát Péczely Elek mária radnai főszolgabíró lemondásának elfogadása tárgyában és egyben betöltötte a lemondással megüresedett állást, valamint a betöltéssel megüresedett többi állásokat.

A radnai főszolgabírói állásra az egyedüli pályázó Lengyel Sándor dr. ternovali főszolgabíró volt, akit a közgyűlés egyhangulag meg is választott.

Az így megüresedett ternovali főbírói állásra Ifj. Salacz Gyula eleki, Édes Elemér kisjenői és Bogdánffy Béla dr. aradi tb. főszolgabírák nyújtották be pályázataikat, akiket ebben a sorrendben jelölt az Urbán Iván elnöklétével Friebert Miklós, Králitz Gyula, Purgly László, Vásárhelyi Dzsó és Velics Mihály tagokból álló kandidáló bizottság. A választás titkos szavazás útján történt két szavazatszedő bizottság előtt, amelyeknek tagjai Bécsi Dzsó, Friebert Miklós, Králitz Gyula, Vásárhelyi Dzsó, Vásárhelyi József és Urbán Iván voltak.

A szavazás, melynek folyamán Bogdánffy Béla dr. a jelöltségtől visszalépett, a következő eredménnyel járt:

Első szavazatszedő bizottság:

Salacz Gyula	99,
Édes Elemér	74.

Második szavazatszedő bizottság:

Salacz Gyula	62,
Édes Elemér	50.

Ifj. Salacz Gyulát tehát 168 szavazattal Édes Elemér 125 szavazata ellenében, vagyis 37 szótöbbséggel ternovali főszolgabírónak választották.

E választás folytán megüresedett egy IX. fizetési osztályba tartozó elsőosztályú szolgabírói állás, amelyre a kandidáló bizottság Bogdánffy Béla dr. és Hajdu József szolgabírákat

és Schauer Gábor dr. aljegyzőt jelölte. A románok ekkor szakadatlan „Éljen Schauer! szótreászka Schauer!” kiáltásokba törtek ki, ami arra indította a másodosztályú szolgabírói állásigényt tartó Schauer-t, hogy a jelöltségtől visszalépjön. A közgyűlés erre egyhangulag Bogdánffy Béliát választotta meg.

A román bizottsági tagok nagy lérmával és zugolódással fogadták Schauer visszalépését, az eredmény kihirdetése után pedig Suciu János dr. orsz. képviselő hevesen kikelt a vármegye vezetősége ellen, amelynek pressziója készítette Suciu szerint Schauer-t a visszalépésre.

Schauer Gábor dr. most személyes kérdésben kijelentette, hogy reá semmiféle pressziót nem gyakoroltak, hanem saját elhatározásából lépett vissza.

A közgyűlés ezután Schauer Gábort egyhangulag másodosztályú szolgabírónak és Hunyár Algernon közigazgatási gyakornokot aljegyzővé választotta.

Károlyi Gyula gróf főispán ennek az eredménynek kihirdetése után Tóth Ferenc dr. közigazgatási gyakornokot első gyakoronoknak, Magyar László dr.-t pedig második közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

Az újonnan megválasztott tisztviselők hivatali beosztására nézve a napokban fog Károlyi gróf főispán intézkedni.

A szép Karcsi.

Fiakkeresből — milliomos.

(Lipótvárosi kaland.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Van valami abban, hogy a kikapós természetű szép asszonyok különös előszeretettel viseltetnek a kocsikenőcs szaga iránt. Ezalatt nem azt kell érteni, hogy mindig fiakkerben szeretnének ülni. Sőt: ellenkezőleg, mindig a bakon szeretnének ülni, a kocsi mellett.

Hajdanában, amikor még idejük volt az embereknek népdalokat költeni, meg is énekeltek, hogy „voltam én is valaha, szép asszonynak kocsi-sa.” Azóta nagyon megkomolyodtak a dalköltők, a szép asszonyok azonban megmaradtak a réginek és továbbra is többre becsülnék egy ifju kocsi-sat, mint egy öreg férjet. Hogy mennyire komoly igazságok ezek, legjobban bizonyítja a szép Karcsi esete.

A szép Karcsi a legelső fiakkeres Budapestben. Sőt Bécsben, Párisban is ismerik a szép Karcsit, akinek kitünő lovait, biztos kezét, sólyomszemét a legöregebb kocsisok is csak nagy tisztelettel merik említeni. A szép Karcsi néhány hét előtt ismét megmutatta, hogy milyen legény a standon. Elszöktetett egy gyönyörűség, duggazdag lipótvárosi asszonyt, egy bankár feleségét, aki csak nemrég örökölt félmillió koronát.

A szökés néhány héttel ezelőtt történt, még pedig, amint az illemszabályok előírják, éjnek idején. A szerelmes pár külföldre szökött s az elkeseredett férj detektíveket küldött a felkutatásukra. Nagynehezen sikerült is a nyomukra akadni, hazahozták a szép asszonyt, akit a család szanatóriumba záratott. De ezzel sem érték el semmit. Mindössze két hetet töltött a bankárné a hideg zuhany alatt, a tizenötödik napon már kieresztették. Kikötötték azonban, hogy haza kell mennie. Haza is ment a bankárné, de nem az urához, hanem a szép Karcsihoz.

A válópör azóta megindult. A szép Karcsi pedig felhagy a kocsi-sággal, sőt a saját életének gyepőjét is rábizza a szerelmes bankárné kicsiny kezeire.

A város parlamentjéből

A karzat fizetésjavítása.

Diszkrét és sötét ügyek.

Vacsorát a népnek!

Arad, október 24

Vannak az évek napjai, amikor a nyolcezer koronával és önálló jogkörrel felruházott főispáni állás nem tartozik éppen a legkellemesebbek közé. Eltelttől példa reá a mai nap. A nap (az, amelyik az égen székelt) még álmosan nyújtózott, amikor *Károlyi Gyula* gróf a legfrissebb kedélyiel és testel foglalta el a megyén az előki széket és megköszöntetett figyelemmel hallgatta, hogy miket mond például *Suciu János* az ő tisztviselőinek. Azután visszatért kedélyiel sétálgatott már a nap az égen és *Károlyi Gyula* még mindig figyelt. Nagynehezen mégis csak ebédelni ment a megye és ugyanezt tette a gróf is. De alig hiszük, hogy két óra ételnél többet ehetett meg, mert még háromra se járt az idő, amikor sárga felöltőjében, zsebredugott kezekkel kiment el az Acsev. palota mellett.

— Szegény főispán, — mondogatták — bizonyosan a városházára megy.

De még sem. Lehet ugyan, hogy arrafelé akarja irányítani a lépteit, de időközben meggondolta magát és huss . . . becsont a vármegyeháza kapuján. Mindezekből pedig az tűnik ki, hogy a városi közgyűlésén nem ő, hanem *Institoris Kálmán* polgármester elnökölt. A város feje még a tőle is zokátlan elegenciával öltözködött ki. Fekete tulipánliás császár kabát omlott végig természetén és a nyakendője, az szintén fekete volt, mint egy szép szemár. Valamire késült, hogy mire, azt megtudjuk később.

(Már jönnek!)

Egyelőre üres még a csatatér. Csak *János*, a terék szolgálja áll őrséget az ajtónál, kezében két és fél mázsányi tárgysorozattal és egy fél g elszívott pipával. De annál népezebb a karzat. Olyan, mint egy jól szituált méhkas. Hemzseg rajta a nép, amely szint husz száz alékos lakbért, rézint drágasági és földévi pótlékokat, de mindenesetre fizetésemelést akar.annyian vannak, hogy hozzájuk képest kicsiny a karzat és a pótladó Tanítók, hivatalnokok, díjnokok, detektívek, negyed és fő mesterek vegyest. Valamennyien *Steiner Jakabot* keresik, valószínűleg nem azért, hogy ilyen szónoklatot mondjanak neki:

— Drága mester, valamennyiünk büszkesége, megfagyabb szívű városatyá, maradjon ön itt és védelmezze meg a mi érdekeinket.

Sőt ellenkezőleg. Azért keresik, hogy elküldjék váromezzerholdas birtokára, ahol ismeretlen a nyomorról címzett dal. Szerencsére ennek nem mutatkozik szüksége. *Steiner Jakab* — úgy látszik — elnehejtette, hogy közgyűlés is van a világon. De máskor is elfelejtették, nemcsak ő. Mert hát közel ezer szótendeje annak, hogy utoljára ülték össze a t. városatyák. Régen vőit ez már, olyan régen, hogy jobban azt is elfelejtették már: mi is tulajdonképpen a közgyűlés? Szerencse, hogy itt van a *Pallas Lexikon*, amelyből ki lehet böngészni a közelebbi meghatározást

„Közgyűlés, részvénytársaságoknál, szövetségeseknél, egyesületeknél az a gyűlés, amelyre valamennyi társulati tag a törvény vagy alapzabály szerint meghívandó a részvételre jogosult.“

A meghatározás gyönyörű. Már most csak az a kérdés, hogy a városi közgyűlés melyik rubrikába tartozik? Részvénytársaság-e, szövetségese, avagy másé egyesület? *Avasty Géza* részvénytársaságnak mondja, mert valószínűleg a motoros motoszka a társaságában. *Kovács Vince* szerint szövetségese, mert szövetségesei kell a tanítók fizetésének felemelésére. Valaki egyesületnek mondja. Hogy mért, az a városi közgyűlésnek mondja. Hogy mért, az a városi közgyűlésnek mondja. De akár az egyik, akár a

másik: a nagyon is fogas kérdés eltörlül amellelt az örvendetes tény mellett, hogy hamarosan megtekinthetők kabátokkal a fogas. Sokan jöttek el. A karzati közönség boldogan konstatálja, hogy ennyi szavazat éppen elegendő volna egy kis fizetésemeléshez. A tanács már el is foglalja helyét. Örömmel üdvözlük *Müller Károlyt*. Fiatalos színben van, nem hiába ifjú honatya. Felvonulnak valamennyien. *Steinhardt Mór* a régi megszokott helyét foglalja el, *Mülek Lajos* is, *Salacz Gyula* is, *Tolnai János* színtelen. *Ottenberg Tivadar* a háttérben húzódik meg. Hátul, az oszlopok mellett, a szélső jobboldalon azok a városi tisztviselők foglalnak helyet, akiknek nem jut hely a pódiumon. *Murády Áimos*, az árvagyám és *Visy Ferenc*, a pénztár gyámja titokzatosan sugnak. Itt ugylátszik konspiráció készül, de hogy miféle, az egyelőre titok.

(Számantudósok előre!)

Élénk mozgás. A teremben hirtelen jár, hogy *Étes Béla* dr., a legfiatalabb virilista valami titkos szert tartogat a pótladó keserűségei ellen. A mende monda igaznak bizonyul. A titkos szer egy dobozban van elhelyezve. „Bomba lesz — mondják a féltettek. — Ugylátszik spregolni akarja az egész szövetséget.“ Pedig jófele *Kugler* van a dobozban, igazán édes bonbon, edesebb, mint a legmagasabb pótladó. Megköszönik, azután megszólal a csengettyű és megkezdődik az ülés. *Institoris Kálmán* ünnepélyesen emelkedik fel:

— Egy indítványom van tek. törv. bizottság! A magyar nemzet legközelebb . . .

— Ahá, — sutogják — *II. Rákóczi Ferenc*.

Es feláll az egész terem. Feláll a karzat is. A polgármester szavait ünnepélyesen visszhangozzák a falak. Végül is elhatározzák, hogy a törvényhatóság diszkrét közgyűlést tart, amelyen áldozni fognak a fejedelem em ékének. De az ünnepi hangulatot csakhamar a költés és szürke prózája váltja fel. Hogy szójátékkal eljünk, számtalan szám ugrándozik a levegőben. Kiténik az is, hogy 44=1. *Bolyai Farkas* legyen, aki ezt meg tudja érteni, magyarázat nélkül. A magyarázat az, hogy a közgyűlés félretéve vagy negyven és egy néhány pontot, a negyvenegyediket veszi elő, azt, amelyik a költségvetésről szól. Előkerül a lepedőnagyságu költségvetési javaslat és *Lócs Rezső* horzáját a referáláshoz. *Reisinger Sándor* az első fejszóaló. A városi épületek bérjöveldelméről van szó és szakszerűen bizonyítja, hogy milyen hanyag a gazdálkodás. Félreértések is vannak szép számmal. A községi adók késedelmi kamatainak ügyében referálván *Lócs Rezső*, azt állította, hogy az a negyvenharmadik pont.

— Pardon, a tizennyolcadik — kiáltotta *Kiss Ferenc*. És mind a kettőjüknek igazuk volt, mert a közgyűlés tárgysorozatában a negyvenharmadik, ellenben tizennyolcadik a költségvetési javaslatban. Ez a pont különben is érdekes volt. *Mülek Lajos* fényesen bebizonyította, hogy tarthatatlan, mert csak szegény ember nem fizeti pontosan az adóját.

— Aki nem fizet, azért nem fizet, mert nincs pénze. Ha nincs pénze, akkor anyagi gondokkal küzd. És ha anyagi gondokkal küzd, akkor hat koronát még kevésbé tud fizetni, mint öt koronát.

(Kinek van igaza.)

Altalános helyeslés és taps. Igaza van *Mülek Lajosnak*. De feláll *Rosenberg Miksa* és megmagyarázza, hogy még sem egészen úgy áll a dolog. Mert hát vannak háziurak is, akik előszeretettel nem fizetik meg idejekorán az adót. És ezekért fizessen az egyszerű polgár? Nem és ezerezer nem. Azért is be kell hajtani a nagy urakon a késedelmi adót.

Altalános helyeslés és taps. Igaza van *Rosenberg Miksának* . . .

Már most kinek van igaza? Annak, akinek utoljára van igaza. *Mülek Lajos* megcsóválja a fejét:

— Ha ezt tudom, hát én szólalok fel másodikkal.

(Páros — páratlan.)

A karzaton megfeszülnek az idegek. A tisztviselők lakbér kérelme következik. A tanács-elutasító javaslatot tesz. Néma csend és ez azt jelenti, hogy a törvényhatóság nem hajlandó megszavazni a lakbért. Ellenben pártolólágg terjesztik be *Kövér Gábor* segédtségi kérelmét és a közgyűlés megszavazza az ötszáz koronát. *Adler Andornak* nem tetszik a dolog. A tanács ugylátszik par unpart játszik. Az egyiknek megszavazzák, a másiknak nem. És mintha tényleg úgy volna. Mert például a tisztviselők drágasági pótlékának megszavazását nem ajánlja a tanács, ellenben pártolólágg terjesztik be egy szolgának fizetésemelési kérelmét.

— Par, unpar — hajtogatják a karzaton.

— Következik a harmincharmadik pont: a városi alkalmazottak lakbér kérelme. A tanács nem javasolja . . . *Institoris Kálmán* felteszi a kérdést:

— Megszavazza a törvényhatóság, vagy nem?

Néma csend. Kellometlen ilyenkor igent is nemet is mondani. Gyorsan valami diplomatikus megoldást. A polgármester hamarosan megtalálja.

— Elfogadja a közgyűlés a tanács javaslatát? — veti fel a kérdést.

Ujjongó igen. Mert erre már lehet szavazni. Nem szavazták meg a kérelmet nem is szavazták meg, csak egyszerűen elfogadták a tanács javaslatát.

(A satóbbi ügye.)

Vannak olyan dolgok is, amelyek nem sorozhatók a pikantériák osztályába. Nem pikánsak, mert természetesekek. De azért még se nyomtathatók ki. A közgyűlésen ugyan minden zsen nélkül foglalkoztak egy ilyfajta ügyvel és a krónikásnak kötelessége volna a teljes hűségre igyekezni, de ha megpróbálnók, elpirulna a toll. E sorok írója pedig nem oly járatos a tolforgatásban, hogy egy elpirult tollal betűket szanthasson. Az olvasó szíves engede mével tehát csak kerülgetjük a témát, mint a macska szokta tenni a forró kásszal. Az iskolaépületek fentartása került szóba. Mintán a főépületeket a kelio szakértelemmel letárgyalták, a melék helyiségekre került a sor. A tornatermekre, a kamrákra, a konyhákra, a spájszokra, stbire. *Reisinger Sándor* a stível foglalkozott. Kifogásolta többek között, hogy a gyermekek ott szoknak a piszokhoz. Ott tanulják el, hogy hogy lehet piszkosan élni. Annyira piszkosak, hogy elzárják a tanítók utját.

— A tanítók menjenek a kávéháza — kiáltja valaki, mire kitör a derűtség.

— Igaza van, — mondják. — *Es tiszta dolog*.

Pedig dehogyan is tiszta. Hogy mennyire nem tiszta, arról bővebb információt adhat *Reisinger Sándor*. Az ügyben különben *Virágh Lajos* személyes kérdés eimén is szólt. A stb. elintézése után *Mülek Lajos* szólalt fel. Különböző iratokról beszélt, amelyekbe nem tekinthetett bele.

(Az egyiptomi utcák.)

— Köszemlére volt téve — mondta *Lócs Rezső*.

— Köszemlére volt téve? Nagyon szép. De én csak délután mehetek fel a városházára és akkor sincsen hivatalos óra.

Oriási derűtség. *Mülek* a legügyesebb debatter. Belekapaszkodik még a köszemlére is és rákoppant a tanács körmeire: Ha *Lócs* azt mondta volna, hogy nincs köszemlére téve, erre is talált volna mondást *Mülek*. Ilyképen:

— Valószínűleg azért nincs köszemlére téve, mert az urak délután nem tartanak hivatalos órákat!

És így tovább. *Mülek* nem lehet kifogni. Majd arra a sötétségre került a sor, amely a melékutakban virít. De *Révész Adolf* alaposan bevilágított a kérdésbe.

— Egy társaság nem volt elég. Két társaság kellett nekünk és most úgy vagyunk, mint az egyszerű parasztasszony, aki azért sopánkodott, mert unalmas, ha mindig egy férfi veri el.

Vagy ime egy másik ötlet:

— Tulságosan szörmentén bánunk mindkét társulattal. Pedig ha omlettet akarunk készíteni, össze kell törnünk a tojást.

— Igaza van Révésznek hangzott mindenünnen. A tanács ne járjon tojástancot.

(Egy szűzbeszéd.)

Kissé meleg volt már ekkor a teremben. Nem csuda, mert a gáz és a vilanytársaságnak alaposan befűtöttek. A karzat lassankint gyérülni kezdett. Pedig ha tudták volna, hogy mi következik? Egy maiden speech, egy maiden speech. Egy jovialis arcu, sötétszürke ruhába öltözött ur kelt fel a háttérben.

— Ki ő? — kérdezték a periferiakon.

Ó Murády volt, akinek Almos a keresztnéve, de a vise öje fürge, mintha évek óta szónokna a közélet porondján. A jobb kezében jegyzetet szorongat. Ez az első számú jegyzet. A második, harmadik és negyedik számú Vasy Ferenc a főpénztáros kezeli és roppantul vigyáz, hogy a második számú papiros után ne a negyedik számú adja oda. Mert a Murády beszéde nem úgy van megszerkesztve, hogy össze vissza lehessen fordítani. Ellenkezőleg, szépen stilizált beszéd, az intelligens fajtából. Jóakarattal hallgatják Murády felállit egy tételt és szól:

— Kérem a'assan, be fogom bizonyítani.

— Kérem átossággal ez így van . . .

— Indokaim a következők.

Szóval, sikerült volt a szűzbeszéd. De sajnos, nem sokáig maradt szűz. Hamarosan felkelt Steinhardt Mór és alaposan nekidurálta magát. Szétszedte, szétboncolta és kisült, hogy Steinhardinak van igaza. Azért mégis meggratulálták a szűzbeszéd szerzőjét, aki illő szeméremmel pirult el.

(Éhesek vagyunk!)

A tanítók ügyét is letárgyalták. Végre meg lesz a várvavárt fizetésrendezés. Mülek Lajos gyönyörűen beszélt. Varjassy Arpad még a szocialistákra is hivatkozott és végül megszavaztak huszonhatezer és egynehány koronát.

Bizony ekkor már későre járt az idő. Három óra hosszat egyfolytában ülni még a leggyakorlottabb rabnak is sok volna. Holnapra akarták halasztani a költségvetés második részét. Zajongva követelődtek. Müller Károly odament az elnöki emelvényhez:

— Polgármester ur, rekessze be. Éhesek vagyunk.

— Ugy van igaz, — hangzott fel kórusban.

De azért mégis csak ledarálák a költségvetés háromszáz és nem tudjuk hány pontját. Nógatták is Lócs Rezsőt:

— Gyorsan, gyorsabban, még gyorsabban, leggyorsabban.

Es Lócs úgy olvasott, mint egy nyelvakrobata: — percenként hatszázötven szótagot. Később már csak az első betűt olvasta:

— A . . . E . . . F . . . H . . .

— Elfogadjuk. Elég volt már.

— Bocsanat, még száz pont van hátra. A . . .

E . . . H . . . F . . . G . . . H . . .

Csupa monogram volt a költségvetés hátralevő része . . . Aki pedig a végső eredményre is kíváncsi annak ideiktatjuk ezt a számot: 69

(Nem valami új közjogi alap ez, hanem fel-emelt pótdadó) H. K.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Foto-klub választmánya csütörtökön este 9 órakor a „Fehér Kereszt” különlhelyiségében választmányi ülést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Aradi kávéházak veszedelme.

Pincérszervezés — erőszakkal.

Botrányok előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24

Az aradi kávéházak és éttermek egy része nehéz napok előtt áll. Az aradi szociáldemokrata párt ugyanis megkezdte az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak szervezését s a munkájában eszközül a leggyerebb és legleplezetlenebb terrorizmust választotta. Terrorizálja a szervezetbe be nem lépő pincéreket és terrorizálja azok alkalmazottait, akik akarva, nem akarva kénytelenek lesznek nem szervezett munkásokat elbocsájtani, mivel a szocialista urak elfelejtették, hogy a szocializmusnak nem feladata kényerétől megfosztani valakit, hanem feladata és célja kényeret biztosítani még annak a munkásnak is, aki nem fizet pártadót.

Arad utcáin ma a következő, párttitkárstílussal fogalmazott felhívást osztogatták:

Fölkívás.

Az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak szabad szervezete felszólítja az Aradon dolgozó és munka nélkül lévő szakmához tartozó munkásokat és munkásnőket, u. m. kávéházi és éttermi pincéreket, kávéfőzőket és kávéfőző nőket, szakácsokat és szakácsnőket, csaposokat, főbírókat, borfiúkat és kuktákat, szobapincéreket, szállodai és kávéházi portásokot, szállodai, kávéházi és éttermi üzletvezetőket, könyveidőket stb., hogy 3 nap alatt, saját jól felfogott érdekükben „Az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak szabad szervezetébe” annál is inkább iratkozzanak be, mert az adott 3 napi határidő leteltével, a beiratkozásokat lezárjuk és azokat, kik ez idő alatt be nem iratkoztak, a szervezet ellenségének tekintjük.

Az aradi szakszervezetek összülése a következő határozatot hozta:

3123—1906. sz.

Határozat.

Az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak szabad szervezete vezetőségének jelentése s az ez ügyben kihallgatott tanúk vallomása alapján, bebizonyítottunk látjuk azon tényt, amely szerint a jegyzőkönyvbe felvett nevek viselői, a szabad szervezet ellen támadást szándékoznak intézni. Aljas denunciansok, gőgjükben felfuvakodott alakok, kik a szervezetet rágalmazták, a szociáldemokrata pártot mosdatlan, piszkos szájkából szórt hazugságokkal vádolják, a szervezett munkásság körében a legnagyobb felháborodást szülték.

Mindezeknél fogva kimondjuk és a szervezet munkásság feladatává tesszük, hogy azokat a kávéházi és éttermi alkalmazottakat, kik 3 nap alatt az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak szervezetének tagjai nem lesznek: ellenségünknek tekintjük s velük szemben — ellenük — azt az üzletet, hol alkalmazva vannak, bojkottáljuk, vagy ha ez nem volna célra vezető, akkor támogatni fogjuk s tömegesen fogjuk a fényes éttermeket és kávéházakat fölkeresni.

Csütörtökön éjjel 2 órakor a „Munkás Otthon” helyiségében nyilvános gyűlést tartunk, aki e gyűlésen meg nem jelenik, árulójává szegődik igazságos ügyünknek.

Kovács és Novotny vendéglősök gondolkodásra kéretnek föl.

Arad, 1906. október hó 24-én.

Aradváros összes szervezett munkássága.

Ez a kisdéd, de annál zafosabb stígyakorlat azt jelentti, hogy a párttitkár ur bojkottálni fogja a kávéházakat és vendéglőket a munkásokkal. Isten neki. Ahol a bojkott nem használ, — t. i. az előkelőbb helyiségekben, — ott tömegesen meg fog jelenni a munkásság és e foglalja az összes helyeket. Ez a módszer még ismeretlen Aradon s előreláthatólag nem is fog simán lefolyni egy egy ilyen látogatás. Ha akad munkás, vagy munkaadó, aki nem enged a terrorizmusnak, akkor csinos is botrányokra lehetünk készen.

Mi, akik a jogos munkásmozgalmak ellen soha nem szólottunk, a személyes szabadságok ilyen megüprását nemcsak elhibázott taktikának, de egyenesen olyan dolognak tartjuk, amely után azt kell kérdeznünk Aradváros rendőrkapitányától, hogy vajjon idegen illetőségű urak nyugodtan üzhetik-e kisdéd játékaikat ebben a városban? Ha igen: így is jól van. Csak azt kívánjuk még konstatálni, hogy a főkapitány ur, ha féltényi erőszakossággal dolgoznék a munkások ellen, már régóta törzsiakja lenne a Népsszava „Ázsiából” című rovatának.

A pótdadó: 69 százalék.

A költségvetés tárgyalása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Aradváros mai közgyűlésének legérdekesebb tárgya az 1907. évi költségvetés volt. A városatyák, tekintettel a tárgy fontosságára, nagy számban jelentek meg és a karzatis megteit érdekfűző közönséggel. A mai napot teljesen a költségvetés tárgyalása foglalta le, miért is a hátralevő pontok leárgyálását holnapra halasztották.

A közgyűlés határozata számokban kifejezve 69 százalék pótdadó! jelent. A hármas bizottság tudvalevőleg több olyan tételt is felvett a költségvetésbe, amelyeknek megszavazása esetén 72 százalékos pótdadó nehezedett volna a polgárságra. De a törvényhatóság a tanács javaslataihoz képest csupán a tanítók fizetésemelését és a városi díjnyokok drágasági pótlékát szavazta meg. Részletes tudósításunk a következő:

A négyezer koronán aluli fizetésű hivatalnokok azzal a kérelemmel fordultak a városhoz, hogy lakbérük évi 400 koronára egészítessék ki. A hármas-bizottság a kérelem teljesítését hozta javaslatba, a tanács azonban elutasító javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, amely egyhangulag elfogadta a tanács javaslatát, kimondván, hogy ezuttal nem szavazza meg a kérelmet.

Ugyanígy határozott a törvényhatóság a 2400 koronánál kisebb fizetéssel bíró tisztviselőknek drágasági pótlék megszavazása iránti kérelmében is. Ennek a tételnek megszavazása ugyanis 10.889 koronával terhelte volna meg a költségvetést.

Ennek során felszólalt Mülek Lajos dr. és megsürgette a szolgálati pragmatikának, illetve a fizetésrendezésnek mielőbbi nyélbeütését. Az Aradi Közlöny — ugymond — mai számában igen helyesen felvetette ezt a kérdést. Készítünk el olyan munkálatot, amely mindenkit megnyugtasson. A város küldjön ki egy szorgalmas és munkás bizottságot, amely a tervezetet kidolgozza. Akkor vége lesz a sok kilincselésnek, amelynél nincs lealázóbb.

A közgyűlés Institoris Kálmán polgármester magyarázó szavai után az indítványt egyhangulag elfogadta.

Nem terjesztette a közgyűlés a detektíveknek és a kerületi biztosoknak lakbér iránti ké-

reimét sem, ellenben megszavazta a városi napidíjsok 20 százalékos drágasági pótlék kiutalása iránti kérelmét.

A tanítók fizetésrendezési ügye nagyobb vitát kellett. Elsőnek *Művelő* Lajos szöveget fel és pártolta a kérelmet. Alapos tanulmányozás tárgyává tette ezt a kérdést a kiküldött bizottság. Meggyőződést szerzett más városok viszonyairól is és arra a meggyőződésre jutott, hogy az aradi tanítók a legsilányabb dotációban részesülnek.

Adler Andor se pro se kontra nem nyilatkozik, csupán arra tér ki, hogy van egy törvény, amely szerint az öltődéves korpótökeket az állam fizeti.

Varjassy Árpád felszólalásában utal az abaujvári megyei példára. Ha nem akarjuk, hogy a tanítók a nemzetköziségre adják magukat, akkor teljesíteni kell kérelmüket. A városnak legközelebb új jövedelemforrásai nyílnak, amelyekből telik majd erre a kiadásra.

Steigerwald Alajos és *Szathmáry* János szintén ebben az értelemben szólaltak fel, mire a közgyűlés nagy szótöbbséggel elfogadta a tanács javaslatát és kimondta, hogy 1907. év január 1-től kezdve a fizetésrendezés hatályba lép. A költségvetésbe ilyenképen beillesztett összeg 26,060 koronát tesz ki.

A költségvetés kapcsán történt egyéb felszólalásokról más helyen emlékeztünk meg.

A titokzatos hölgy.

*

Gyémántgyűrűk hullása

Aradon és Nagyváradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Nem nevezhetjük regénybe illőnek az alábbi történetet, amely a napokban Nagyváradon — és azt megelőzőleg szakasztott ugyanúgy Aradon — játszódott le, mert hasonló, sőt sokkal szenzációsabb esetekről nap nap után hoznak híreket a lapok hasábjai. De érdekesebb az eset annyiban, mert nagyon alkalmas arra, hogy jellemezzük vele az emberek naivságát. Ám beszéljen maga a tényállás.

Október tizenkettedikén, pnteken éjjel az alföldi vonattal egy talpig gyászba öltözött, előkelő úri nő érkezett Aradról Nagyváradra s a Széchenyi-szállóban szállt meg, ahol egyik udvari szobát bocsátották rendelkezésére. A gyászruhás hölgy *Popovicu* Irénnek írta be magát a vendégkönyvbe s rossz németiséggel elmondta, hogy Romániából származik, de Magyarországon óhajtott letelepedni s azért jött Nagyváradra, hogy Párlsból érkezendő két fiával itt találkozzék. Fiaival aztán — ugymond — ismét Romániába szándékozik utazni.

(Vizitok a papoknál.)

A várva-várt fiúk azonban nem érkeztek meg. E helyett *Popovicu* Irén, aki feltűnő, magas termetű hölgy, sorra járta az intelligens sebb nagyváradai román családokat, különösen pedig a román papokat, a kiből előkelő fellépésével csakhamar bizalmat és rokonszenvet gerjesztett maga iránt. A papokkal igen érdekes módon kötötte ez a nő az ismeretséget.

Elsőször a templomokban kereste föl őket s lelki vigasztalást kért tőlük. A görög keleti lelkészek előtt görög keletinek, a görög katolikusok sokkal szemben görög katolikusnak s a római katolikusok előtt — franciának mondta magát. Majd föltalálkodott a lakásukba is és elpanaszolta, hogy mily szerencsétlenség érte őt: a férje elűzte maga mellől, minden anyagi támogatást megvonva tőle s most kénytelen egyik rokonától a másikhoz utazgatva, azok jóindulati támogatása mellett tengetni életét...

(A szállodában.)

A szállodában azonban egészen más hangon beszélt. Ott mindjárt másnap kijelentette, hogy ő gavalierosan szokott fizetni s ezért megfelelő ellátást és kiszolgálást követel. A lakással például éppenséggel nem volt megelégedve. Azt mondta, hogy miután előkelő vendégeket fogad, nem lakhatik udvari szobában és csakugyan, mindjárt másnap átköltözött egyik nagyobb, utcai lakosztályba, a Széchenyi-szálló 4 számú szobájába.

Ettől fogva *Popovicu* Irén lakásán egymást érték a látogatók. A nap nagyobb részét egyébként nem töltötte otthon s csak az esti órákban fogadott. Hogy mi történt ilyenkor a bezárt ajtó mögött, azt senki sem tudta, csak sejtette a szálló személyzete, amelyet fejedelmi borraivalokkal kenyerezett le a titokzatos hölgy ismeretlen...

Hogy napközben mivel foglalkozott, arról fölvilágosít bennünket egy eset a sok közül.

(A gyémántgyűrűk.)

Popovicu Irén egy délelőtt beállított egyik nagyváradai román lelkészhez, akinek elmesélte, hogy apja romániai származású, de igen tekintélyes magyarországi födesur volt, aki nagy vagyont hagyott reá. A vagyont *Popovicu* Irén az öreg halála után azonnal pénzzé tette s egy ládában — csupa körmöcöl aranyra váltva — kivitte Romániába, ahol, n-hogy kapzsí rokonainak martalékává legyen, a határszélen eláste. Most visszahozná Magyarországra s az itteni román templomoknak nagyobb alapítványokat bocsátana rendelkezésére, ha a lelkész vele menne, hogy védelme alatt a kincsészládát elhozza.

— Ez mind nagyon szép és jó dolog, asszonyom — válaszolta a lelkész — de én hivatalomnál fogva nem működhetem közre ilyen dolgokban, bármily kecsegtető is az egyházra nézve ez az ajánlat.

— Igaz, igaz... Akkor hát legalább egy csekély sziveséget tehetne meg ön, kedves tisztelendő ur... Nincs annyi pénzem sem, hogy tovább utazzam s hogy szállodai számlámat kifizessem. Segítsen rajtam.

— De asszonyom, önnek vannak ókszersei és ruhái, miért nem zálogosít el azok közül valamit?

— Azt nem teszem meg; szégyenleném... De hisz oly csekély összegről van szó, amelylyel épen a szállodát kifizetem s Szebenbe utazom... Ugye megteszi ezt a kis sziveséget nekem? Majd este, ha meglátogat...

A pap végre is nem tudott ellenállani, este meglátogatta a hölgyet és segített rajta bizonyos összeggel... A nő a találka emlékére egy gyémántköves arany emlékgyűrűt adott neki.

Az ille ő lelkész, akivel ez megtörtént, véletlenül elbeszélte másnap az esetet néhány román paptársának, akik a legnagyobb meglepetéssel fogadták a hírt, mert csaknem mindnyájan kaptak *Popovicu* Iréntől hasonló körülmények között — emlékgyűrűt. De kitűdött egyúttal az is, hogy a gyűrűk egyike sem volt arany, még kevésbé gyémánt, csak réz és üveg. Ily módon a titokzatos hölgy a nagyváradai román papok egész seregétől vett fel kisebb-nagyobb pénzösszegeket...

Emellett azonban sorra járta a kalandor nő a román urasszonyokat is, akiket élénk, megható meséivel szívtán sikeresen pumpolt meg, enélkül lourdsái, meg máriapócsi szerzett amuletteket hagyva nekik.

(A kíváncsi rendőrség.)

Popovicu Irén illetően územ-i csakhamar a rendőrség tudomására jutottak.

Egy este megjelent a Széchenyi-szállóban a rendőrség egyik tisztviselője, aki épen vacsoránál, egy román lelkész társaságában találta az asszonyt. A rendőrtisztviselőnek, ki igazolásra szólította fel, elmondta a kalandornő, hogy okmányai nincsenek ugyan, de nem érti, hogy miért kell neki magát igazolnia, mikor ő előkelő asszony s most a szabad magyar államban van. Ő teljes biztonságban érzi magát Nagyváradon, ebben a kedves, vendégszerető városban. Igaz, hogy ő kapott a papoktól pénzbeli kölcsönt és jutalmat s ezért értéktelen emléktárgyakat is adott az illetőknek — de ez csak nem büntetendő cselekmény és följelentést sem tett ellene senki.

A rendőrtisztviselő megjelenése azonban, ugylátszik, mégis megijesztette *Popovicu* Irént, mert még aznap, 18-án este elhagyta a szállást s az erdélyi gyorsvonaton elutazott Nagyváradról. A rendőrségnek tudomása van róla, hogy a kalandornő igen nagy összeg pénzt vitt magával Nagyváradról, de nem lehet ellene semmit tenni, mert följelentést a tisztelendő urak — nem tehetnek ellene. Többféle okokból.

(Aradon is...!)

Popovicu Irén egyébként — amint tudjuk — előzőleg Aradon működött, nem kis sikerrel. Október elején érkezett ide s egyik Andrásytéri szállodában lakott. Az elegáns megjelenésű gyászruhás hölgy feltűnt az esti korzón is.

Szakasztott úgy, mint Nagyváradon, itt is sorra látogatta az intelligens román családokat, főleg azonban a papokat. És itt is fogadta a szállásán az új ismerősök vízi jelt, itt is szórta szeretetreméltó bőkezűséggel a gyémánt gyűrűket. Hogy mennyi pénzt vitt el, nem tudjuk. De följelentést itt sem tett ellene senki.

Innen ment aztán Nagyváradra. Most pedig Szebenbe akarja áttenni székhelyét. Mert hogy ott is vannak román papok.

Zsarolás — fényképpel.

A színésznő barátja.

Frivol akták.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 24.

Egy szélmáhos álalirapító, *Pápai* Lajos, vakmerő zsarolást követett el a nyáron. A csupaszkepű fiatal legényke, aki mögött máris viharos mult áll, abból tengett életét, hogy titok után szimatol és azok révén szerez kisebb-nagyobb summákat. *Pápai* megtudta, hogy *K. F.* dúsgazdag fővárosi kereskedő és háztulajdonosnak viszonya van egy fiatal színésznővel. Mint az ilyen öregebb urak szokták, *K.* is bőven pénzelte a hölgyét és szörnyen ügyel arra, hogy családja előtt titokban maradjon a költséges viszony, amelyet barátjával folytat. Nagyon megijedt hát, amikor ez év májusában felkereste *Pápai* Lajos s tudatta vele, hogy szerelmi viszonyával — egy más ügygyel kapcsolatosan — a lapok nemsokára foglalkozni lesznek kénytelenek. A háztulajdonos megrémült:

— Szent isten, akkor vége van!

— Nem lesz baj, — vigasztalta *Pápai*.

Aztán elmondta, hogy éppen azért jött, hogy elhárítsa a veszedelmet. Mert ő — újságíró. Ezt el is hitte az öreg ur, minthogy hallotta, hogy csakugyan van a fővárosban hasonló nevű hírlapíró. Így aztán sikerült is az álhírlapírónak a zsarolás, annál inkább, mert felmutatta a *fényképét* is, mely a vén udvarlót kényes helyzeiben ábrázolta, s mely a hölgy lakásából jutott közvetett uton a kezébe.

Az ügy, melylyel a lapok foglalkozni kénytelenek lettek volna, *Pápai* Lajos szerint abból

állt, hogy a hölgynek van egy más lovagja is, akit színész s akit valamilyik kollegája feljeleníteni készül a színészegyesületnél. A „kizártság” akarja kérni, még pedig éppen amiatt, hogy *anyagi érdekből sregdött lovagjával annak a hölgynek, akit a hátrulajdonos pénzelt.*

— De el lehet hallgattatni a feljelentőt.

— Hogyan? — kérdezte ijedten a kislemezt áldozat.

A furfangos főnök megnevezte a színészt, ki a botrányt rendezni készül, *Arnyai Károly* személyében. Ennek kellett szerinte a pénz, melyet K. hajlandó is volt rendelkezésére bocsátani. De csak 400 koronát adott át Pápai-nak, mert nem volt több a tárcájában. A többiét délutánra ígérte. Hogy az ügy végleg rendeződjék, K. másnapra adott találkozót zsarolójának egy kávéházban, akit őt pontosan megjelent s miután bezsebelte a hátralékos száz koronát is, nyu odtan távozott. Alig hagyta el azonban a kávéházat, K. megbánta, hogy kötélnék állott s attól tartva, hogy Pápai állandóan zsarolni fogja, a rendőrségen feljelentést tett.

Pápai Lajost megidéztek a rendőrségre s mert ott jól ismerték, több hasonló gazsága révén, *türelmet tartottatták* és csakhamar kiderült, hogy *Arnyai Károly* színészt ártatlanul keverte a dologba. Így a törvényszék utóbb csakis a zsarolót, akit egyébként ép ez időben a *zürichi* rendőrség is keresett egy szélhámos s iklije miatt, helyezte vád alá. A törvényszék, *Makucz* bíró elnöklésével, ma akarta Pápai ellen a főtárgyalást megtartani. De Pápai, akit időközben szabadlábra helyeztek, nem jelent meg. Az idézést *szabálytalanul* kézbesítették neki s ezért maradt távol. A legközelebbi határnapon hát újra megidézik.

Interpellációk napja.

A szerencsejátékok ellen.

(Statáriumot az oláh cigányokra.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A lengyelverő *Szemere* Miklós ma kissé kényelmetlenül érezhette magát a t. Házban. Valami *Kmetty* Károly nevű törvényhozó, aki se nem versenystálló tulajdonos, se nem pointeur, de még csak nem is tagja a bécsi zoké-klubnak, hanem csupán a magyar közjog tanára a budapesti tudomány-egyetemen: a képviselőház mai ülésén interpellációt terjesztett elő, amelyben a lóversenyeken való szerencsejáték *törvényhozási betiltását* és a tiltott szerencsejátékok szigorubb megbüntetését követeli. Tette ezt pedig a jó erkölcs nevében és azzal az indokolással, hogy egyenesen a totalizátornál való játékokra vezethető vissza annak a sok ezer kis egzisztenciának pusztulása, amelyek a gyepre viszik nehezen szerzett fillérelket.

Szánakozó mosolylyal nézhette le *Szemere* az interpellálót, mintha mondaná, hogy a turf meg a szerencsejátékok nemcsak egzisztenciákat rombol, hanem — mint például őt, egzisztenciákat is terem. Mert hol lenne ma még *Szemere* a szerencsejátékok nélkül általában, az *Eltől* kanca meg *Potocki* gróf nélkül különösen?

Most már a kormányon a sor választani a között, hogy a *Szemeréknek* — másképp heréknek — érdekeit tartja-e előbbrevalónak, vagy pedig azt, hogy a dolgozó nép százezrei ne essenek a totalizátor útján a romlás karjaiba.

Érdekesebb interpellációt nyújtottak be még *Samassa* János a kóbor cigányok megrendszabályozása, *Nagy* György a székely ta-

gosítás és *Lengyel* Zoltán a román határrendőrség inzultusai dolgában.

Az interpellációkról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Samassa János az oláh cigányok megrendszabályozása dolgában interpellálja a belügy- és az igazságügyminisztert. Szigorú, radikális drámai rendszerrel kell őket megfékezni és nemzetközi eljárást kell követni. Az interpelláló *statáriumot követel az oláh cigányok ellen.*

Nagy György a székely arányosítás dolgában intéz interpellációt az igazságügyminiszterhez. A székely erdők nagy része — ugymond — *ma önsz faharamiák kezében van.* Az erdőpanamákra vonatkozó adatokat a Ház elé kell terjeszteni. A székelyföldi tagosítás föltűgessztéséről sürgős intézkedést kér.

Polónyi Géza igazságügyminiszter azonnal válaszolt az interpellációra. Ismeri a székelység bajait és az igazságügyminiszterium legsürgősebb feladata a székelység bajainak gyógyítása lesz.

Nagy György és a Ház tudomásul vették a választ.

Kmetty Károly a totalizátor és egyéb szerencsejátékok dolgában interpellálja a belügy-, földművelésügyi, pénzügyi és igazságügyi minisztereket. A régi axióma ma is áll, hogy t. i. minden állam talpköve az erkölcs, amely ha elvész, Róma megdől és rabigába görnyed. Az erkölcstelenség a társadalom teljes züllöttségéhez vezet. Az államhatalom ahelyett, hogy szembe szállna az erkölcs ellen intézett merényletekkel, *támogatja, sőt előmozdítja a szerencsejátékokat.*

Ilyen államilag támogatott szerencsejáték az osztályorsjáték, a tőzsdejáték és végül a lóversenyekkel kapcsolatos szerencsejáték. Az osztályorsjáték valóságos állami monopólium. Ugyanilyen állami monopólium lehetne a prostitúció is. (Nagy tetszés.)

Lengyel Zoltán: Egy volt miniszter ennek az élére is állhatna!

Kmetty Károly: A tőzsdejátékot szakavatott kézzel kell megreformálni. Tízezrek rohannak nálunk a lóversenyre, többnyire szegény emberek, akik keserves keresményüket teszik a totalizátorra. Az erkölcstelenségnek oly rettenetes forrása ez az államilag támogatott szerencsejáték, hogy *betiltása elsőrendű állami és társadalmi kötelesség.* És miért tartja fenn az állam a szerencsejátékot? Mert a szerencsekerék négy és fél százalék províziót juttat az államnak. Érdekes ezért az erkölcstelenséget támogatni? Meg kell szüntetetni a lóverseny-fogadásokat és a tiltott szerencsejátékot szigorubbban kell büntetni.

Az interpellációt kiadták a minisztereknek.

Ballagi Aladár a fővárosi törvény reviziója dolgában interpellál. A fővárosnak csak *feljogu poigtrai* vannak. Joguk csak akkor van, ha erre bárcát váltanak. A virilizmus eltörlését kívánja és az összeférhetetlenségre nézve szigorubb intézkedést.

Markos Gyula interpellációjában az alldeutsch törekvésekről szól és bemutat egy berlini térképet, amely Magyarországot is német területnek tünteti föl.

Szkiosák Ferenc az árvamegyei közigazgatás dolgában intéz interpellációt a belügyminiszterhez.

Lengyel Zoltán két interpellációt nyújtott be. Az egyikben kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez a villamos vasutasok sztrájkja dolgában, a másikkban intézkedést kért a belügyminiszteről a román határrendőrségnek lapuzkban is közölt brutális tulkapása dolgában.

Aehrenthal — külügyminiszter

Megtörtént a kinevezés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A hosszura nyult külügyminiszter-válságnak ma vége szakadt. A lappangó, majd ismét fel-felujuló válság befejezéseként *Goluchowski* Agenor gróf utódja már holnap el fogja foglalni azt a helyet, melyet egykor a nagy *Andrássy* Gyula gróf töltött be. Hogy *Aehrenthal* Lexa gróf az új nagykövet milyen irányu politikát fog követni, azt egyelőre sejteni sem lehet, de mindenesetre biztató az a körülmény, hogy a gróf neje révén rokoni viszonyban van a magyar arisztokrácia több családjával, aml, ha kis mértékben is, de biztosíték arra nézve, hogy nem fog magyarelles politikát követni,

Távirati értesülésünk:

Bécs, október 24. A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta báró *Aehrenthal* volt szentpétervári nagykövetünket és följánlotta neki a külügyminiszteri tárcát. Így tehát *Aehrenthal* az új külügyminiszter. *Aehrenthal* személye ellen azt vetették föl, hogy ő a hármasszövetség ellenese, de ezt illetékes helyen megcáfolták. Igaz ugyan, hogy mindenkor oroszbarát politikát folytatott, de ez ellen Németországnak, amely most szintén oroszbarát politikát folytat, nem lehet semmi kifogása. Hire járt Bécsben, hogy a magyar függetlenségi párt *Aehrenthal* ellen kifogást fog emelni és ezért *Wekerlét* Bécsbe hívják, hogy pontokba foglalja a függetlenségi párt követeléseit. Ezt a hirt eddig még nem erősítették meg.

Bécs, október 24. *Aehrenthal* báró pétervári magyar-osztrák nagykövet mai kihallgatása alkalmából *elfogadta* az O felsége által neki felajánlott külügyminiszteri tárcát.

Bécs, okt. 24. A külügyminiszter-válság megszűnt, ma reggel óta új gazdája sága van a Ballplatzi külügyminiszteri palotának *Aehrenthal* Alajos báró pétervári nagykövetünk személyében. *Aehrenthal* ma reggel 9 órakor kihallgatásra ment a királyhoz. Az audiencia után a nagykövet a kabinet-irodába sietett. A Burg udvarát ellepték az ujságírók. Már e külső körülményekből is következtetni lehetett, hogy *Aehrenthal* kinevezése megtörtént. A hirlapírók kérdésekkel ostromolták, de az új külügyminiszter igen óvatosan válaszolt: kitért a kérdések elől és csak nagy faggatásra jelentette ki, hogy a dolog még nem perfekt, majd elvált.

Háromnegyed 11 órakor *Aehrenthal* visszatért *Sacher*-szállóbeli lakására, ahol megint megfogták az ujságírók. Ekkor így felelt kérdésekre:

— Még nem egészen bizonyos a dolog, *valószínű, hogy ma perfectté válik.*

Alig telt bele néhány perc, már városzerte elterjedt a hír, hogy az új belügyminiszter *Aehrenthal* báró pétervári nagykövet.

Tizenkettőfél órakor *Aehrenthal* a külügyminiszteriumba hajtatott s egyenesen *Goluchowski* gróftól kereste föl. Az új külügyminiszter hosszan tanácskozott elődjével.

Közvetlenül azután, hogy *Aehrenthal*

eltávozott a Ballplatzról, a bécsi félhivatalos távirati irodához utasítás ment, hogy tegyék közzé *Aehrenthal* Alajos bárónak külügyminiszterre való kinevezését.

Aehrenthal Lexa Alajos báró, a pétervári nagykövet igen előkelő cseh családból származik. Atyja, *Aehrenthal* János báró Ausperger cég visszavonulása után ennek pártvezetőségét vette át s helyébe az utóbbi időben viszont *Traun-Salm O. v. d. gróf* lépett. Ebben a környezetben nevelkedett *Aehrenthal* Lajos is, aki Bonnban és Prágában végezte tanulmányait. Néhány évvel utóbb *Kálnoky gróf* mellett megkezdte diplomáciai pályáját. 1888-ban nagykövetségi tanácsosi minőségben Pétervárra került, majd 1895-ben bukaresti követ lett, de már egy évvel később ismét visszatért Pétervárra, de már mint nagykövet.

Aehrenthal, aki most 52 esztendő, *Kálnoky* külügyminiszternek volt hű tanítványa és bizalmas embere. Az ő iskoláját képviseli a diplomáciában is. A neje *Széchenyi Inre gróf* volt a latere miniszternek leánya és így a magyar főúri világgal rokonságban van.

Arad Rákóczi-ünnepe.

Zarándok-út a szent hamvakhoz.

(Kivilágítás és zenés takarodó.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 24.

Már-már úgy látszott, mintha éppen a tizenhárom város lenne az, amely a nagy fejedelem és bujdosó társainak hazaérkezésekor nem ünneplé méltóan a nagyjelentőségű eseményt. Ma azonban már kezd kialakulni az aradi ünnepélyek képe is s az előjelekből ítélve, ezek az ünnepségek méltóak *II. Rákóczi Ferenc*hez s a nagy nap jelentőségéhez.

(A főkapitány kérelme.)

Nemcsak a temetésen fogják a várost képviselni, hanem itt a városban is kiveszik részüket. Az egyházak és egyesületek ünnepet tartanak a szent hamvak hazai földre érkezése alkalmából. A várost ez alkalommal fellebbögzik, 28-án este pedig kivilágítják, mialatt zenés takarodó lesz az utcákon. A város közönségéhez *Sarlot Domokos* főkapitány ecéliből a következő kérelmet intézte:

II. Rákóczi Ferenc, ki a szabadság általános, jogos és törvényes védelmében hazafias érzetével, a hazafiság tündöklő erőnyével, a magyar nemzet történelmi alakjává vált, hősielkü anyjával és többi bujdosó társaival e héten fog magyar földbe eltemetettetni.

A reám ruházott megbízás folytán azon tiszteletteljes kérelemmel fordulok Arad szabad királyi város lelkes közönségéhez, hogy hazáikat folyó hó 27-én fellebbögzöl, 28-án este, míg a zenés takarodó tart: kivilágítani és a lobogó diszt 29-én is fenntartani szíveskedjék.

Arad, 1906. évi október hó 24-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

(A város közgyűlése.)

A város törvényhatósága mai közgyűlésén *Institoris Kálmán* polgármester indítványára elhatározta, hogy lerovandó kegyeletét a nagy fejedelem emléke iránt, dísz közgyűlést tart, amelynek rendezésével *Institoris Kálmán* polgármestert és a tanácsot bízta meg. A díszközgyűlés napját ma még nem határozták el. Tudósítónk kérdésére a polgármester kijelentette, hogy a legnagyobb mérvű intézkedéseket fogja megtenni, hogy mennél méltóbb keretben folyjon le a díszközgyűlés, amely valószínűleg november 6-án lesz.

Bejelentette ezután a polgármester, hogy a

tanács a budapesti ünnepségen való részvételre *Gurzyahr Minályt*, *Lukácsy Lajost*, *Nagy Sándor dr.-t*, *Nemess Zsigmondot*, *Varjassy Árpádot* és *Lőcs Rezsőt*, a kassai ünnepségen való részvételre pedig *Müleik Lajost*, *Kristyóry Janost* és *Nemess Zsigmond dr.-t* kérte fel. A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette.

(Gyászistentisztelet.)

Mai számunkban megemlékszünk arról, hogy a Rákóczi-ünnep alkalmából gyászistentiszteletek lesznek az aradi templomokban. Az aradi református templomban *Kiss Áron* püspök intézkedése szerint, Rákóczi emlékére, október 28-án, a reformáció emlékvasárnapján d. e. 10 órakor tartják meg az ünnepélyes istentiszteletet. A harangok minden egyházban meghuzatnak: 27-én reggel hat órától fél hét óráig, 28-án fél tizenkettőtől tizenkettőig, 29-én szintén fél tizenkettőtől tizenkét óráig; 29-én, hétfőn az összes reform. iskolákban szünetel a tanítás s mindenütt ünnepélyeket tartanak Rákóczi és bujdosó társai emlékére.

(A színház ünnepe.)

A színház is részt kér az ünnepségekből. Pénteken és szombaton díszelőadás lesz, amelynek műsora következő: 1. Rákóczi nyitány, előadja a zenekar. 2. Rákóczi fia, történelmi színmű 4 felvonásban, *Rákosi Viktor*tól. A főszerepeket *K. Kipolnat Juliska*, *Keszler*, *Hunyadi*, *Várnay*, *Delli*, *Marinány*, *Borbély*, *Szathmáry* és *Ladislav* játsszák. A második felvonásban előforduló kurucdalokat, amelyeket *Vincze Zsigmond* állított össze, *Ladislav* énekli.

(Zarándok utak.)

Mint már jeleztük, *Nagy Sándor* tornatanár mozgalmat indított az iránt, hogy Aradváros iskoláinak ifjúsága és nagyközönsége Rákóczi és bujdosó társai hamvaihoz Temesvárra és Szegedre elzarándokoljon.

Aradváros hazafias polgársága és tanuló ifjúsága e felhívás következtében nagyban készül, hogy minél nagyobb számban vegyen részt a hazafias ünnepélyen. A tanuló ifjúság Temesvárra, a polgárság pedig Szegedre fogja a drága hamvakat megkoszorozni. A főgimnázium ifjúságát *Hunyady József dr.*, *Parecz István*, *Lejtényi Sándor*, *Wagner József dr.*, *Szentirmay Ottó*, a főreáliskola ifjúságát: *Király László* tanárok, az állami tanítóképző-intézet ifjúságát *Láng Mihály* igazgató és *Keszler József* tanár fogják vezetni. A tornaegyesület csapata *Steiniger Pál dr.* elnök és *Nagy Sándor* titkár művezető vezetése alatt indul.

A tanulók Temesvárra szombaton, október 27-én déli 12 óra 17 perckor, a polgárság Szegedre d. u. 1 óra 50 perckor, a tornászok csapata Budapestre d. u. 4 óra 16 perckor a gyorsvonattal indul.

A tornaegyesület elnöksége a következő felhívást bocsátotta ki az egyesület tagjaihoz a budapesti ut érdekében:

A „Magyarországi Tornaegyesületek Szövetsége“ elnöksége a budapesti Rákóczi-ünnepélyt rendezőbizottságtól lelkeshangu meghívást kapott, hogy a szövetség zászloja alatt a szövetségbe tartozó egyesületekkel együtt részt vegyen Rákóczi és bujdosó társai temetésén. Ezen felhívás következtében az országos tornaegyesület elnöksége az Aradi Tornaegyesületet, mint a szövetségi zászló ez időszerű őrizőjét hazafias és lelkeshangu átiratában felszólította, hogy a szövetségi zászlót egy csapat kíséretében Budapestre fölvigye. A választmány tegnap este tartott gyűlésében elhatározta, hogy a szövetségi és saját díszes zászlója alatt részt vesz Rákóczi és bujdosó társai temetésén. Felhívjuk ennél fogva az Aradi Tornaegyesület összes tagjait, hogy a lélekemelő és hazafias ünnepélyen minél nagyobb számban vegyenek részt, hogy a 18 vitéz városának tornaegyesülete meghajlva lobogóját az atalós magyar fejedelem

koporsója előtt. Miután vasárnap reggel 6 és fél órakor már gyülekeznünk kell, az indulás Aradról szombaton d. u. 4 óra 6 perckor a gyorsvonattal történik. Visszatérülés Budapestre vasárnap este 10 órakor a személyvonattal. A csapat tagjait a tornaszövetség elszállásolja. Az utiköltség 50 százalék kedvezményvel oda és vissza: 14 k. cna. Jelentkezni lehet ma és pénteken este 6 és 8 óra között a liceumi tornacsarnokban.

A jószágigazgatóság tisztviselői kara is átvonul Szegedre a szent hamvakhoz. A tisztviselőket *Bujas Sándor* pénzügyi titkár vezeti s ő fogja a koszorút is letenni Rákóczi koporsójára.

Az aradi öreg honvédek koszorút küldenek *II. Rákóczi Ferenc* koporsójára. A koszorúnak, amelyet *Simay István*, az aradi honvédegylet elnöke visz Kassára, ez a szalagírása:

Az aradi 1848-49-es honvédegylet — Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak.

Az országos vasutas szövetség aradi körületének tagjaihoz felhívást bocsátott ki, amelyben felkéri a tagokat, hogy azok, kiknek szolgálata megengedi, a Rákóczi Ferenc fejedelem hamvai hazaszállítása alkalmával f. hó 27-én Temesváron, Szegeden és f. hó 28-án Budapesten rendezendő ünnepségekre ránduljanak át a megnevezett állomások valamelyikére és csatlakozva a szövetség ott levő tagjaihoz, az aradi körület képviselőitében róják le halhatatlan emlékü szabadsághősünk iránti kegyeletüket.

A hadügyminiszter lemondott

Pitreich helyett Schönaich.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, október 24.

A külügyminiszterválsággal kapcsolatosan, egészen váratlanul egy másik közös miniszteri állás válsága is bekövetkezett. *Pitreich* Henrik lovag, a közös hadügyek vezetője a mai napon lemondott állásáról, még pedig azért, mert nem sikerült a magyar ujonckontingenst felemeltetnie. *Pitreich* eszerint a második közös miniszter, akit a magyar befolyás buktat meg s noha ebben a magyar álláspont diadalát láthatjuk, maga a bukás még sem ok az öröme. *Pitreich* annyira, amennyire, magyarbarát volt, míg utódja tudvalevőleg egyike a magyarság leggyűlölködőbb ellenségeinek. *Schönaich* kinevezése egyenesen azt jelenti, hogy a magyar érdekek ismét a legsúlyosabb mellőzés elé néznek hadügyi téren s hogy a katonai vívmányoknak hosszú időre ismét befellegzett.

A hadügyminiszter lemondásáról következő távirataink számolnak be:

Bécs, okt. 24. A külügyminiszteri állás körül támadt bonyodalmak még nem intézödtek el és máris új válság kísért a közös miniszteri búrókban. *Pitreich* lovag közös hadügyminiszter ugyanis beadta lemondását és a király e lemondást — éppen úgy mint *Goluchowski* grófét — a szokásos elvi föntartással, elfogadta. *Pitreich* bukását *Goluchowski* sorsa pecsételte meg. A hadügyminiszter utódjára nézve is történt már megállapodás: *Schönaich* tábornaszernagy, osztrák Landwehr-miniszterre esett a választás és kinevezése bizonyos. Hír szerint a két miniszteriumban történt változás miatt a delegációs ülészakot későbbre halasztják.

Bécs, október 24. A N. F. Pr. estilapja jelenti: Pitreich lovag benyújtotta lemondását és a király elfogadta azt. Pitreich utóda minden valószínűség szerint Schönauich lesz. Politikai körökben már napok óta tudják, hogy válság készül a hadügyminiszteriumban. Pitreich lemondása egyáltalán nem függ össze a vezérkarban beállott személyváltással. A közös hadügyminiszter azért vált meg tárcájától, mert nem tudta keresztülvinni a magyar kormánynál az ujonkontingens fölemelését. Ugy értesülünk, hogy ő felsége már ki is nevezte Schönauicht közös hadügyminiszterré.

Harc a nyugdíj körül.

Gyere vissza, Páris!

Nyugdíj — orvos nélkül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24

A vármegyei bizottsági tagok csekély részvétele mellett, jóformán üres széksorok előtt, ma rendkívül érdekes vitát provokált a megyei állandó választmánynak az a határozata, amelyet Páris Gábor volt világosi főszolgabírónak nyugdíja folyósításáért benyújtott kérvényére hozott. A választmány — amint azt már közöltük — azt javasolta a közgyűlésnek, hogy csak orvosi vizsgálat által megállapított munkaképtelenség esetén folyósítsa a nyugdíjat.

Páris Gábor kérvényének elintézéséről az alábbi tudósítást adjuk:

A mai közgyűlésen megjelent törvényhatósági bizottsági tagok száma háromszázról kilencvenre olvadt le, amikor Schill József főjegyző ismertette az állandó választmánynak Páris Gábor nyugdíjügyében hozott javaslatát és előadta, hogy aki — mint Páris — a legnehezebb viszonyok között, tél elején lázas tevékenységet fejtett ki, az nem lehet munkaképtelen. Ezért ajánlja az orvosi vizsgálat elrendelését és annak eredményétől tegye függővé a közgyűlés a nyugdíj folyósítását.

Gyarmathy Ernő dr. kifejti, hogy ellátandónak tartotta Páris Gábor hivatalvállalását az imparlamentáris kormány alatt. Ha az állandó választmány javaslatának törvényes alapja volna, magáévá is tenné, de mivel a nyugdíjszabályzat szerint csak a hivatalvesztésre ítélte tisztviselőtől vonható meg a nyugdíj: a törvényhatóság most csak azt vizsgálhatja, hogy megszűnt-e az a körülmény, amely a nyugdíj folyósításának főfüggését vonta maga után.

Aradvármegye az elmúlt küzdelem legnehezebb napjában is, mondta Gyarmathy, mindig megőrizte a higgadságát. Most, amikor nyugodtan határozhatunk, különösen ügyeljünk arra, hogy határozatainkkal a törvények keretén belül maradjunk. A választmány javaslatának mellőzésével indítványozom, hogy minden orvosi vizsgálat nélkül Páris Gábor nyugdíja folyósíttassék.

László G. uis dr. ezután a választmány javaslata mellett beszélt. A románok zajongással fogadták a beszédét, amelyet ilyen közbeszólásokkal zavartak meg:

— Vissza kell hozni Páris!

— Gyere vissza Páris, minden meg van bocsátva!

Schill József főjegyző a választmány javaslatát védte.

A románok részéről Suciú János dr. a választmány javaslata ellen beszélt. Emlékezzék vissza mindenki, Schill főjegyző is, aki valamikor anlipodusa volt Párisnak, nem tudtuk-e mindnyájan a nyugdíjazásnál, hogy Páris Gábornak semmi baja sincsen? Tegyük közük

a szívükre és veltük be, hogy na nem lett volna Vésárhelyi Béla, aki mint a tyúk a csibéit, betakarta és védte önmagát, önk se lennének helyeiken. Ez nem politikai ügy és ezért Párisnak folyósítani kell nyugdíját.

Schill Józsefnek azon kijelentése után, hogy meggyőződésből támogatja a választmány javaslatát és Suciú János dr. nyilatkozata után, mely szerint nem akarta a főjegyzőt sérteni, a főispán elrendelte a szavazást. Ennek eredménye az lett, hogy 46 szavazattal 45 ellenében elvetették a választmány javaslatát és Gyarmathyét fogadták el.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Troubadour, opera. (Bérlet B.)
Péntek: Rákóczi fia, szimfonia. (Bérlet C.)
Szombat: Rákóczi fia, szimfonia. (Bérlet A.)

* Mary Ann Zingw. II Izrael poétikus vígjátéka gyönyörködtette ma a publikumot. Akárhány szembe könyök szöktek, mikor H. Novák Irén Mary Ann bájos személyesítője megrázó bucsut vesz a szegény Lancelottól. Az előadás a legjobbak közé tartozik. H. Novák Irén játéka ebben a szerepben maga a meglepetésült báj. S. impátiikus Lancelot volt Beregi Sándor, aki napról-napra jobban megkedveltei magát a közönséggel. Ma este különben nagy babérkoszorúval lepték meg tisztelőit. Kedves volt H. Körsy Juci, kacagtató a mindig jóízű Benkőné és kitűnő kis epizód szerepében Várnay Jenő. Delli Lajos nagyon rokonszenves volt Péter teaügynök szerepében.

* Az aradi filharmonikusok Megirtuk tegnap, hogy az aradi filharmonikusok e szezonban újra megkezdik működésüket és karnagyukká Zellner Sándor katonai karmestert választották. Megfelelő, jeles karmesterrel eddig is voltak a társaságnak, de Zellner Sándort most kiváló rátermettségén kívül ezért is választották, mert a társaságnak kiegészítő részét fogja képezni a 38. gyaogezced teljes zenekara, katonai zenekar pedig csak katonai karmester vezetésénél játszhatik.

Világítási mizériák.

Hogy gazdálkodik Arad?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 24.

Erdekes vitát keltett a város mai közgyűlésén, a költségvetés tárgyalásának keretében az utcák megvilágításának kérdése. E tárgynál az első felszólaló Révész Adolf volt, aki rámutatott arra a lehetetlen gazdálkodásra, amely a város megvilágítása körül folyik. A vitáról alábbi részletes tudósításunk szól:

Révész Adolf következetlenséget lát a tanács takarékosági rendszerében. Míg a fizetéseknel és a drágasági pótlások kiutalásánál garasoskodik, addig a világosságnál a legnagyobb fényűzést fejt ki. Még vagyonos ember is gondolkodik, ha lakásába villanyvilágítást akar bevezetni, a város pedig a külvárosokban vezet be ezt a rossz és drága világítást. A gáz csupán 24.000 koronába kerül, ellenben a villanyért 28.000 koronát fizetünk. Mért is nem maradtunk a gázvilágításnál? Olyanok vagyunk, mint az egyszeri parasztlaszony, aki panaszkodott, hogy milyen ugalmas mindig egy férfittől verést kapni. (Derültség.) Szólok sem a gáz, sem a villanyvilágításnál nem látja a kellő ellenőrzést. A város olyan csiljában bánt mindkét társulattal, mint a tojással. Pedig ha omlettet akarunk készíteni, fel kell törni a tojást. (De-

rültség.) Kívánja, hogy a kérdést tegyék alapos tanulmány tárgyává. Ha 14 év múlva lejár a gázvilágítás koncessziója és ha a villanytársulattal kötött szerződés lejár, Arad vegye és váltsa magát vissza az idegen társulatokból. — A Monrol doktrínát kell alkalmazni. A város pedig mindaddig nem mozoghat szabadon, amíg a közlekedés, a vízvezeték és a világítás felett nem rendelkezik. (Helyeslés.)

Varjassy Árpád szintén ebben az értelemben szól és sürgeti az érélyes intézkedések megtételét. (Helyeslés.)

Virágh Lajos hosszabb felszólalásban fejti ki, hogy az ellenőrzés lelkiismeretesen megtörtént.

Nemes Z. igmond dr.: Ha nem jó az ellenőrzés, felelősségre kell vonni az illetékes közeget. Ha már megkötötte a város azt a szerződést, gondoskodjék is annak végrehajtásáról. Nem veszi tudomásul a főmérnök választát.

Virágh Lajos ismételt felszólalása után Reisinger Sándor kifejti, hogy az izzótestekkel való világítás nem felel meg a célnak. Az ellenőrzés mitsem használ. A tanács tegye meg az előkészületeket, hogy mire a szerződés lejár, a gázcsövek már le legyenek rakva.

Sarlot Domokos és Insti:óris Kálmán megjegyzései után ismét Révész Adolf szólalt fel.

— Hogy bizzunk — uzymond — a polgármester által felemlített szakértelemben, ha a külvárosokban a drága és rossz villanyvilágítást rend ztér be. Szólok határozott választ kér, amelyből kivilágítik, hogy meg lehet-e a város nyugtatva, mert semminemű rövidséget nem szenvedünk. Szükséges, hogy minden károsodás megtoroltassék.

R.isinger Sándor ismételt felszólalása után a közgyűlés megbizta a tanácsot, hogy tanulmányozza az ügyet és tegye meg a szükséges előkészületeket.

HIREK.

Az elszármazottak.

Arad, október 24.

Mégis igaza lehet a vaskancellárnak abban, a mivel az ujságírókat tisztelte meg. Pályatévészett emberek, — hanem a kik az eltévedt utakból kikerülnek, többnyire megtalálják az utat az érvényesüléshez. A legaktuálisabb bizonyosság erre Clemenceau, az új francia miniszterelnök, a ki mint ujságíró kezdte meg a most betöltött karriert. Magyarországon még nem vitték ennyire. Hegedüs Sándornak, a volt kereskedelmi miniszternek és Sztérényi Józsefnek, a jelenlegi államtitkárnak életrajzában megtalálható, hogy mint ujságírók kezdték pályájukat, vagy „publicisztikai működéssel is foglalkoztak”; sőt ugyanezzel kérkedett Polónyi Géza is, amikor azon a nevezetes bécsi napon váratlanul kikaparta magának az igazságügyi tárcát. A képviselők között pedig szép számmal vannak olyanok, akik hivatalos ujságírók, vagy azok voltak, mielőtt a politikával összeesküdtek.

A közigazgatásnak általában nincs jó véleménye az ujságírókról (talán épen azért, mert az ujságok oly ritkán vannak a közigazgatással megelégedve.) Mégis megesik, hogy a közigazgatás adoptál arravaló embereket a sajtóból.

Aradmegye mai közgyűlésén választás volt. A megválasztottak között pedig kettő is van, aki az újságírástól tért át a közigazgatásra. Az egyik *Lengyel Sándor dr.*, a radnai járás új főszolgabírája. Az aradi lapok belső munkatársa volt, mielőtt végkép a megye szolgálatába állott. Sőt nemcsak az újságírásnak, hanem az irodalomnak egyik hűtellenje. Oláh történelmi, amelyeket „Görbe országból” címmel kötetbe foglalt, a főváros írói köreiből is nevet szereztek neki. A másik *Hunyár Algernon*, az új aljegyző. Előbb Budapesten, aztán Aradon újságíróskodott. Verekedő redaktornak indult, s annyira megszelídült, hogy ott is hagyta az újságírást. Békésebb mesterség után nézett. Aradmegye közigazgatásához került, a melynek ambíciózus, ügyes tisztviselője.

Az ő megválasztatásuk kétségtelesen nem vívmány a sajtóra s nem ebből a szempontból legfontosabb esemény. Csak följegyeztük az érdekesség okáért, — meg a sajtónak ma oly rohamosan szaporodó barátainak szórakoztatására.

— **Képviselők afférja.** A Ház mai ülésén *Hodessa Mán* nemzetiségi képviselő egy közbeszólásra reflektált, azt mondta, hogy „a magyar képviselő urak, úgy látszik, jobban szeretik az erdőpanamákat, mint az országos kritikát.” *Nagy György* képviselő, akit egy erdélyi kerület küldött a parlamentbe, a kijelentést sértőnek találta magára néve s megbízta két képviselőtársát, hogy kerjenek magyarázatot *Hodessától*. Mután kijelentette, hogy a gyanúsítás nem rá vonatkozott, az affért a lovagiaság szabályai szerint megszüntették.

— **A város művészöntődíjait.** A mai városi közgyűlés a város művész ösztöndíjainak kiadását határozta el. A pályázók közül az e célra kiküldött bizottság és a tanács javaslata szerint 600—600 koronás ösztöndíjat kaptak *Bodzás István*, *Balla Béla* és *Illence Lipót* festőnövendékek és az első női pályázó, *Sztejka Annuska*, aki az énekesnői pályára készült.

— **Montignoso grófnő otthon.** Münchenből táviratozzák: *Montignoso grófnő* három hajdonnővére, útutazóban egy felső-bajorországi grófi családba, mely a toszkánai hercegi házai baráti viszonyban áll, idérkezett. Az eddigi tapasztalatokból ítélve, ez azt jelenti, hogy *Montignoso grófnő* megérkezése szülei házába, *Lindauban*, közvetlen küszöbön áll.

— **Hoske színész akart lenni.** *Budapest-ről* táviratozzák: A *M. N.* értesülése szerint *Hoske-Rozsnyai Kálmán* mint színész meg akarta keresni kenyerét és *Krémer Sándor* igazgató bonvivánnak már szerződött is szatmári társulatához, amit előleges színházi jelentésében már nagy garral hirdetett. Az Országos Színészegyesület értesítette most *Krémert*, hogy vonja vissza *Hoske* előzetes bejelentését és ne is kérje formális fölvetését, mert *Hoskét* nem vehetik föl az egyesület kötelékébe. Pedig az új bonvivan már leborotváltatta bajuszát és nagyban készült első szerepére, *Liliomfira*.

— **Mezőfi — az aratósztrájkok ellen.** *Csongrádról* írják: *Mezőfi Vilmos*, a szegvári kerület orsz. képviselője az elmúlt héten kerületi községeiben, *Mindszenten*, *Tömörkényen* és *Csányteleken* népgyűléseket tartott, amelyen kifejtette, hogy az arató sztrájk a munkásoknak

mitsem használ, sőt ellenkezőleg, megnehezíti helyzetüket.

— **Eljegyzés.** Szép családi ünnepség folyt le tegnap *Reicher Károly*, Aradváros-főügyésze házában. *Kórossy János*, *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszter gerendási uradalmának intézője eljegyezte *Reicher Károly* bájos és művelt leányát, *Lenkét*.

— **Az ort. izr. rabbi első funkciója.** Az arad. ort. izr. új rabbinak tegnap volt először alkalma Aradon esketést végezni *Weisz Mór* ker-skedő házában, kinek *Juiska* leányát adta egybe véglegesen, *Weisz Frigyes* budapesti magántisztviselővel. A nagyszamu vendégsereg ének tevétségét nyilváníttotta a szigorúan vallásos rabbi szép imája és beszéde fölött.

— **Kinevezés.** *Oana Zsófi* tanító áthelyezése folytán megüresedett máscai állami elemi iskolai tanítói állásra a közoktatásügyi miniszter *Simkovicz Gábor* okleveles tanítót nevezte ki.

— **Ref. Kovácsháza ünnepi Ref. Kovácsháza** tegnap volt az új községi háza alapkövetésének ünnepélye. Ez alkalmával diákközgyűlést tartottak, amelyet az állami iskola dalárdája nyitott meg a *H. mausszal*. *Szűcs Sándor* bíró volt az első szónok, aki után *Lengyel János* igazgatótanító ismertette a községi 96 éves történetét. Majd *Babvas Samu* jegyző felolvasta az emlékiratot, amelyet az alapkövetés helyezett. *Szűcs Sándor* zárószava után a dalárda előadta a Szózatot. Délután 11 órakor a Kondorfale vendéglőben oszonna volt, amelyen több faluközségi hangzótt el, köztük *Schaffer Samu dr.* mezőkovácskői orvos is, aki *Mezőkovácsháza* község képviselőjében vett részt az ünnepélyen.

— **Tűz.** Folyó hó 21-én este leégett *Galcsán Tamás* Mihály földműves lakóháza; megközelíthető kára 300 korona. Az épület biztosítva volt.

— **Híres és kitűnő gyártmányu zseborák** kaphatók acél-, ezüst- és aranyból a *Grallert* cégnél (Andrássy tér 22.) Ugyanitt nagy választékban kaphatók ékszerek, briliánsok, ezüst evőkészletek 6—12 személyre. Külön helyiségben chinaezüst raktár. Világhírű gyártmány. 2435

— **Tanótatás.** Szahmáry Etelka okl. táncitanító értesíti az érdeklődőket, hogy a táncitanítást intézetében folyó hó 25-én megkezdli. A nyilvános colonie tanítása az ifjuság részére november hó 21-én veszi kezdetét. Tanítási idő: szerdán délután 6—8 ig, vasárnap délután 5—7 ig, esetleg utóbbi helyett szombaton délután 6—8-ig. Megfelelő számú jelentkezők részére külön boston cursust is nyit, valamint kis gyermekeknek egyes házaknál csoportonkénti oktatását is elvállalja. Jelenkezni lehet a mai naptól kezdve lakasan: Eötvös utca 8 szám alatt I emelet. 2694

— **Mindenszentre koszorúk.** Fischer Simon Nagy Aruházába nagy mennyiségű koszorúk érkeztek. A gyönyörű, szép koszorúk nagy választékban már ma láthatók, az árak az idén feltűnő olcsók, drága 2 kor tól 20 kor ig. 2699

— **Veszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért, avagy új tárgyakra átcserelek.** Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zseborák raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tűzozüstölt China ezüst ajánlaktárgyak és evőkészletekben. egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel: *Weinberger Ferenc* Aradon, Fischer Eliz pa ota. Telefon 439. 2479

— **Szappanok, fogkefék és pipere szerek** legjutányosabban *Vojtek és Weisznál*. 112

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük mindazon hivatalok, testületek és egyesületek vezetőit, akik ezirányú kérésünknek eddig még nem tettek eleget, hogy a bekért névjegyzékeket az *Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára*-nak címtára részére hozzánk legkésőbb október hó végéig elküldeni szíveskedjenek.

Vidéki tudósítóinkat kérjük, hogy az *Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára* részére az illető községek kilgazított megjegyzéseiket minél előbb küldjék be hozzánk.

M A (Tótvarad.) Nem tudunk róla, hogy az a rendelet megjelent volna, csak egy kijelentés kapcsán ígéretet tett a miniszter. Egyébként forduljon kérelmével akár a kultusz, akár a kereskedelmi miniszterhez.

Egy régi előfizető (Kőrösbánya.) Csak a belszámít.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása —

Budapest, október 24

Amerika 1 magasabb. Kínálat és vételkedv elegendő. Elkelt 30,000 métermázsa tartott áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.11—7.12
Áprilisi buza 1907-re	7.40—7.41
Rozs 1907. áprilisére	6.50—6.51
Zab 1907. áprilisére	6.96—6.97
Új tengeri 1907-re	5.13—5.14

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.15—7.16
Áprilisi buza 1907-re	7.44—7.45
Rozs 1907. áprilisére	6.50—6.51
Zab 1907. áprilisére	7.—7.01
Új tengeri 1907-re	5.14—5.15

Blouse-selyem 65 krtól 11 frt 35 krig méterenként. — a legutolsó újdonság — bérmentve és elvámolva a házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3958

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blanca.

Írta: **Dr. Heppes Béla.**

[4]

(Folytatás.)

A mi ezen kis munkában a statisztikai adatokat és a számszerű kimutatásokat illeti, *Reclusnek* „A föld és élettelenség-1” című művéből, továbbá *Humbold*, *Tyndall*, *Carpentier*, *Saussure* és *Forbes* ide vágó korszakos műveiből van véve és így azok teljes megbízhatóságok. Az egyes adatoknál és megfigyeléseknél nem fogok hivatkozni az illető szerzőre, mert ezen kis mű abszolút elismerésre nem reflektál.

Ezek előre bocsátása után áttérek utam leírására. Genfben a „*Bellevue*” Hotel igazgatója jóakarattal figyelmeztetett, hogy ha *Chamonixba* akarok jutni és az előtárujú tájképet a vonat ablakából megérezni, úgy legalább is a vonat indulása előtt egy órával menjek ki a pályaudvarra.

Ezen figyelmeztetés folytán ez év augusztus 22-én délután 2 órakor, mert a vonat 3 órakor volt indulandó, a genf-chamonixi vasút pályaudvarára érkeztem, melyek nyitott terrasza két sínpár fut be.

Az összes máhám egy kis táskából, egy csákányból, egy hegymászó botból, egy nyakamba akasztott fényképező gépből és egy távcsőből állott.

A Perronra kimenve látoan, hogy a sínpár mindkét oldalán elhelyezkedett utazni szándékozó közönség, mely öltözetükről ítélve turistákból állott, a sínk között végigfutó láthatár bizonyos pontja felé tekint.

Lehetett vagy kétszáz-háromszáz ember és csaknem valamennyinek ugyanazon felszerelése volt, mint nekem. A Perronon az utazó közönség szorosan egymás mellett állott, vagy pedig a Perron szőnyegére fektetett máhámokon ült. A genf-chamonixi vasút lodóháza egyike a legprimítivebbeknek és várótermel oly kicsinyek, hogy nem képesek befogadni az itten már nagyon ideges, de egyébként középeurópai nyugamu embereket.

Az utasok, akik *Chamonix* felé szándékoztak, legnagyobb részben angolokból, franciákból és amerikaiakból állottak. Igen kevés német és egyéb nemzetiségű volt köztük.

Amint a Perronon állottam, hozzám fordult egy idősebb, mintegy 40 esztendősenek látszó turista ruhába öltözött ur és bemutatkozva nekem, az iránt érdeklődött, nem vagyok-e német? U *Berberich Antal* német geológus volt és ugyanazon szándékkal hagyta el hazáját, mint én. *Gletschert* akart mászni és kutatni. Röviden elmondotta, hogy a *Mont Blancot* a legalaposabban ismeri és egy expedíció szervezésével foglalkozik a *Geantnak* egyik még meg nem mászott „*aiguille*”-jére. Megkérte, hogy vegyek részt az expedícióban, én azonban hivatkozva arra, hogy *Gletschert* még nem másztam, ajánlatát nem fogadtam el és megmaradtam abbéli elhatározásom mellett, hogy a könnyebb „*Mont-Blanc*”-turát választom.

Az utazó közönség idegessége egyre nőtt és nem tudtam megfelelni az okát. A hidegt

vérű angolok szaladgáltak és lármáztak; s a mit még angoltól seba nem láttam, a hordárokkal veszekedtek. Közbe közbe a nyílt perron és sínparók távolába nézegettek.

Berberichtől tudtam meg, hogy a különös viselkedésnek, egy a szervezetet alapjában megátmadó borzasztó ragályos betegség az oka. Az azzal biztatott, hogy a pusztító kórt én is megfogom kapni, mert gyönyörű szép az idő és ennek a betegségnek az a sajátja, hogy csak akkor üt nagy arányokat és mérgez nagyobb területeken, ha a nap süt. Ennek a betegségnek ezen a vidéken, „Mont-Blanc”-láz a neve.

Mikor Chamonixban kísűt a nap és megvilágítja a magasságokban fekvő hómezőket, akkor az összes francis, angol és svájci alpesi klubok és hegyászó társaságok telefonon értesítve lesznek, hogy a Mont Blanc mászható. A ki Mont-Blanc turát tenni szándékozó idegen turista van Svájcban vagy hegyászó Francia- és Angolországban, az a legelső expresszvonattal Genébe rohan. Mire ide ér, már elfogta a Mont-Blanc-láz, amelynek egy magasabb foka a La Fayet, St. Germain-ben kitörő „Mont-Blanc” dűh és a Chamonixban fellépő „Mont-Blanc” őrvongás.

A genfi pályaudvaron a „Mont-Blanc”-láz biztos korjsle, hogy a peronon a betolando vasúti vonstöt egyszerűen megtámadják, még menetközben felugrának reá és egymást szidva és lökdösve, elfoglalják az ablakok melletti ülő helyeket.

Berberich felhívta a figyelmemet arra, hogy Genfől La Fayet St. Germainig tartó vasúti vonal téjképe gyönyörűek ugyan; de Innentől kezdve az elektrikus vasuton még szebbek következnek és így nem érdemes a tolongásban részt venni.

E percben tolták be a Chamonix-órágy felé indulandó vonatot. Én a legbatározottabban állítom, hogy én egy ilyen jelenetet Európa legműveltebb társadalmainak tagjaitól nem vártam.

Mint egyetlen egy óriás emelkedett fel vagy négyszáz ember és mint a ki se nem lát, se nem hall, a vonatra roant; ebben a campagne-ban a nők viseitük magukat különösen dicséretre méltóan.

Berberich azzal biztatott, hogy ez még mind semmi. Hanem az lesz egy jelenet, a mikor La Fayet St. Germainben a kigyuladásig fokozott id-állás szenvedélytől elragadtatott művelt európaiak mint egyetlen vad horda meg fogják támadni az Elektrikus vasutat.

(Folytatása következik.)

Mily óriási a különbség

oly otthonban, hol a gyermekek nem betegesek, nem gyöngék és nem idegesek, hanem egészségesek, boldogok és állandóan jó kedélynek ör vendenek. A gyermekek gyógyítására és egész ségben tartására egyik a legjobb szerekek az alphasphorsavas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott féle Emulsio, mely rendkívül erősítő és gyógyerejével a gyermeket gyorsan juttatja erőteljes egészséghez. — A Scott féle Emulsio kellemes, édes ízű, minélfogva könnyen bevehető és mivel egyuttal feltétlenül könnyen emészthető is, az étvágyt gerjeszti és az összes emésztési szervek működését rendezi, hatásának erejében okvetlenül messze felülmúlja a közönséges csukamájolajat.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „bátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levelbélyeg beküldése ellenében mintával barmenve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban. 3911

NAPIREND.

Október 25. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Alac. Margit. — Protestáns naptár: Krizánt. — Görög-keleti naptár (október 12.): Próbuz. — A nap kél 6 óra 33 perckor, nyugszik 4 óra 54 perckor.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, semmi vagy kevés csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Október 26. Az aradi kereskedelmi- és Iparkamara rendkívüli közgyűlése délután 2 órakor.

Október 27. Az aradi korcsolyázó-egylet közgyűlése este 6 órakor (Városház.)

Október 27—28. Az aradi polgári lövészegylet záró lövészete.

Október 28. A Weitzer János gép, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.)

November 7—8. Az aradvármegyei gazdasági-egyesület baromtivásárja.

IDEGENEK ARADON.

Október 24

Központi szálloda. Pokicsan József vendéglős Resica. — Knirsch Károly szállodás Resica. — Forovits Felix lakókereskedő Varjas. — Vuculescu Titus tb. főszolgabíró Borosjenő. — Veiszkopf Lajos kereskedő. Budapest. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Dr. Fényes Samu ügyvéd Kassa — Gerba Gusztáv jegyző Pankota — Metal Gyula birtokos Buttyin. — Vas Ernő utazó Budapest. — Vécsey Ákos kárbecslő Budapest. — Petreszku György esperes Apata — Neuman N. utazó Bécs. — Barna Elemér főjegyző Simonfalva. — Kulik Dezső főjegyző Vadas. — Mocsáry Mór utazó Budapest. — Bereczki Jenő magánzó Budapest. — Fazekas Dániel magánzó Budapest. — Czarán Zoltán birtokos Seprős. — Dr. Dénes Jenő ügyvéd Budapest. — Simonyi Simon utazó Budapest. — Kovács Béla utazó Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Székudvari Horváth Miklós igazgató és leánya — Hevesi Aladár joghallgató Budapest — Nárai Kálmán joghallgató Budapest — Kovács Andor joghallgató Budapest. — Dr. Bodor Antal tisztviselő Temesvár. — Mark Adolf kereskedő Vulkán. — Náray István birtokos Topánfalva. — Stéssel Sándor vállalkozó Eger. — Lengyel József gazdálkodó Elek. — Kemény Alfréd mérnök Temesvár. — Deutsch Henrik kereskedő Déva. — Lang Ignác kereskedő Szeged. — Csányi József segédmérnök Vágújhely. — Czimmer Imre építész Vajdahunyad — Lenhárd József férfitiszabó Szeged. — Vámosi Tivadar hivatalnok Nagyvárad. — Siller Jenő ügyvédjelölt Zenta. — Pékes Herman kereskedő Békés — Szigeti Kálmán cserépgyáros Konop. — Balog József kereskedő Szarvas. — Kun Árpád szállító Bácszombor. — Bán József birtokos és neje Nagyszőlős — Hajós Kálmán és leánya Bozovics — Dr. Vincze János és neje Nagyvárad. — Csuri Imre kárbecslő Budapest. — Stark Elemér mérnök Szeged. — Obiáth Tivadar mérszaros Szilágyosmlyó. — Stern Leó kereskedő Versecz. — Rajos Lajos mérnök Budapest. — Kuszenbaum Leopold utazó Budapest. — Vermes Manó utazó Budapest. — Geiley Antal utazó Budapest. — Lax Sándor utazó Budapest. — Tekim Gusztáv utazó Budapest. — Bian Adolf utazó Budapest. — Révész István utazó Budapest. — Lövenbach Hermann utazó Budapest. — Sebestyén Mór utazó Budapest. — Farkas Kálmán utazó Budapest. — Gál Miklós utazó Budapest. — Abelesz Arthur utazó Stubau. — Grünwaid József utazó Pécs. — Janda Ferenc utazó Brün. — Hemeika Vilmos utazó Bécs. — Veisz Ármán utazó Bécs. — Gróf Arthur utazó Bécs. — Lóvi Jakab utazó Bécs — Schreiber Szigfrid utazó Bécs. — Dragan Sándor utazó Budapest. — Kelen Fülöp utazó Szeged. — Német József borkereskedő Szeged.

Vas szálloda. Mark Vendel utazó Kassa. — Loden Györg, ispán Győr. — Tulzop Ignác magánzó Elek. — Demerta Vilmos utazó Eperjes. — Obfort Lajos utazó Budapest. — Piker Lajos utazó Budapest. — Ferenczy Albert utazó Budapest. — Steiner Fülöp kereskedő Borosjenő — Krucz János magánzó Ujarad. — Pilak Ignác utazó Bécs. —

Krebsz Rajmond utazó Budapest. — Bidermann Miksa utazó Budapest. — Körbl József utazó Budapest. — Slón Tódor birókos Kerek. — Fritz Henrik utazó Budapest. — Rözner Adolf utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Wittmann György birtokos Elek. — Forovits Felix kereskedő Varjas. — Kinszky Iván jegyző és neje Varjas. — Hegedüs József óras Teschen. — Barna Elemér körjegyző Simonfalva. — Magier Traján lelkész Szatura. — Sági Gyula utazó Bécs. — Rigler József jegyző Elek. — Nagy Lajos jegyző Feketeagyarmat. — Rott Ferenc kereskedő Kerüös — Popovics Döme le kész Csermő — Berkovics Herman kereskedő Brád — Belles Agesztán lelkész Simánd. — Paguba Vazul ügyvéd Pécska. — Kállay Gusztáv földbirtokos Posma-Jojce.

Nemzeti Színház.

B) bérlet.

B) bérlet.

Csütörtökön, 1906 évi október hó 25 én

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Irta: Camarano Salvator. Zenéjét szerette: Verdi József. Olaszból fordította: Nádaskay L.

SZEMÉLYEK:

Luna gróf	Ladiszlai J.	Manrico	Ferrari A.
Leonora	Schubert J.	Ruiz	Faludi K.
Inez	Zsigmondi A.	Azucena	Fenyvesey M.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Özv. Rázel Istvánné szül. Hackl Szidónia, a maga, úgy az alollítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megőrt szívvel jelenti felejtélen férjének, illetve édesatyja, após, nagyatya, sógor, rokon és barát

RÁZEL ISTVÁN,

a gróf Wenckheim-féle uradalmak nyugalmazott felügyelőjének stb. stb.

folyó évi október hó 23-án, délután 1/3 órakor, életének 66 ik s boldog házassága 33 ik éveben, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult 13 di maradványai folvó hó 25 én, délelőtt 10 1/2 órakor fognak Ujterem-utca 10 b) számú saját házból a helybeil felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. hó 25 én, d. e. 9 órakor fog a helybeil főt. Minorits atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Arad, 1906. október 23.

Áldás és béke poraira!

Lainwatter Gyuláné szül. Rázel Marika, Benedikty Kálmáné szül. Rázel Krisztina, Rázel József kir. s. mérnök, Rázel István dr. kir. albiró, Rázel Lajos kir. vaagyári s. mérnök és menyasszonya,	Lainwatter Mariska, Benedikty Margitka, Krisztina, Ilonka, Iránke, Erzike, Rázel Sacika, Rázel Pannika és Magduska, Bartos Irénke, unokái.
Bartos Ferencné szül. Rázel Irénke, gyermekei,	Hackl Ferenc, özv. Czeoh Károlyné szül. Hackl Mária, sógor és sógornője.
Rázel Józsefné szül. hernádkécsi Tóth Erzike,	
Dr. Rázel Istvánné szül. Ring Panni, Lainwatter Gyula tégia-gyáros, Benedikty Kálmán uradalmi gazdatiszt,	
Bartos Ferenc jegyző, menyei és vejei.	2695

Csutak Károly és fia első temetés-rendező Intézete. Arad, Szabadságtér 20.

Legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás!

2700

Hölgyeket érdekli!

hogyan partiban megvett m egy nagymennyiségű árukészletet.

Remek, bélelt szövet és Plüss függönyök, agyterítők, zongora és czimbalom takarók és drapériák. Legfinomabb izlésnek megfelelő ruhakelmék, flanellek, jó mosó barchetek stb, még sok más cikkeket is. Ezeket nagyon olcsó árban árusítom.

Nádler Lajos

női és férfi divatáruháza

Aradon, Andrassy-tér 20. sz.

Angol öltöny A kizárólagos posztó gyári raktárban
35% megtakarítással **szöveteket**
 árúsítunk.

Leichner és Fleischer
 Arad, Szabadság-tér 17.
 Fiuk részére maradékok kaphatók.

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeszt” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszüntet mindennemű hajbetegséget, megátalja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: Korási és Wachsmann drogerie és cosmeticallaboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész, Vojtek és Weisz drogerista és Hegedűs Gyula pipere és divatárú kereskedő uraknál.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a folyó évi őszi országos vásár november hó 2-án kezdődik s öt napon át, azaz 1906. évi november hó 6-ig bezárólag tart.
 Aradon, 1906. évi október hó 4-én.
 A városi tanács.

Kneffel Károly és Fia

Vaskereskedés — Szénosztálya
 Arad, Andrassy-tér 14. sz. Telefon 139. sz.
 Ajánlunk kitűnő minőségű, magas hőfoku, szagtalan és rendkívül tüztartó **Porosz kőszent** takaréktűzhely részére.
 Porosz kőszent tüzelés jelentékenyen olcsóbb mint a tűzifa,
 Allandóan nagy készlet Zsilvölgyi Salon fűtő kőszent, Porosz légszesz pirszen Porosz dió pirszen elismert legjobb minőségekben.
 Minden iparvállalat részére
Kovács kőszent magyar és ostrai bányákból.
 Száraz, darabos, jól égetett **Bük-faszent** háztartások részére vasaláshoz.
 Hazaszállítás saját kocsijainkkal, díjtalan, de félnap időt kérünk.

Juvel égető aparátus

gummilabda nélkül egy kézzel használható.
 Ára Korona 15.—

Tip-Top égető aparátus

gummilabdával főleg bársonyégetésre alkalmas. Ára K. 16.—

Kapható

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésében
Weitzer János-utca.

Valódi

Perzsa Szőnyegek

raktára

Arad, Andrassy-tér 22.

(Hajós-gyógytár mellett)

Schwartz Zsigmondnál létezik.

Árak 15 forinttól kezdve.

Telefon 451. sz. **ÉRTESETÉS.** Telefon 451. sz.

Legujabb mintájú

izléses, szép és jó minőségű

képkeretlecek

nagy választékban érkeztek és kaphatók

Gebhart Testvérek cég

üveg, porcellán, lámpa, tükör és képkeret üzletében

Aradon, Andrassy-tér 4.

(Pannonia szálloda)

Mintákat kívánatra házhoz is küldünk.

Értesítés!

2584

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **ARADON, a Bockó-utca 5. szám (közvetlen lóvasút állomás)** alatti legmodernebb stílusban épített és teljesen új s kényelmesen berendezett 21 vendégszobával bíró

Fekete sas szállodát

és díszes éttermet megnyitottam s az a közönség rendelkezésére áll.

Egyben tájékozással bátorodom becses tudomására hozni, hogy naponta frissen csapolt kőbányai sör kapható. Minden pénteken halászlé. Kitűnő konyha. Kitűnő itatok. A vendégszobák villanyvilágítással vannak ellátva s 1 kor. 60 fillértől kezdve kaphatók.

Még azt bátorodom közölni, hogy minden igyekezetem azon leend, hogy mindenkori a t. vendégeim legnagyobb megelégedését kiérdemeljem mért is kérem szíves támogatásukat.

Páska Ignác, szállodás és vendégfog.

Teljes tisztelettel

17891—1906. ku. sz.

Hirdetmény.

A 27296/645—1902. számú közgyűlési határozat alapján közhírré teszem, hogy az Aradon üzlettel és állandó lakással nem bíró és nem magyar honos vas és porcellán kereskedők országos vásárok alkalmával csak a Ferencz-téren telepedhetnek le és csak sátrakban árulhatnak.

Arad, 1906. évi október hó 23.

Sariot Domokos, főkapitány.

Üzlet-megnyitás.

Angol uri szabászati műhelyünket

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Elő Takarékpénztár épületben) megnyitottuk.

Magyar és angol szövetek, s e szakbeli divat-ujdonságok nagy választékban.

ENGEL és SCHEER uri szabók.

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, ugyszintén nagyrabecsült rendelőimet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

cég alatt fennálló

cipészüzletet

amelynek fennállása óta beltagja voltam, a mai napon átvettem s azt ezentúl a saját nevem alatt fogom tovább vezetni. 818

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

cipész. Salacz utca 2 sz.

szünet

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy Aradon, Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesyház) egy, a mai kor és modern izlés minden követelményének megfelelő

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb cégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Allandó és a legnagyobb választék gyűjteményekben.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Videki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 1981

Szives partfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Magyar-Pécskán,

a városháza melletti új házban

több üzlethelyiségek

a hozzátartozó

lakásokkal

együtt minden órában

kiadóknak.

Ugyanott 100 drb. 150—400 literes új boros hordók eladóknak. 2628

Bövebbet Marton Imre háztulajdonos urnál, M. Pécskán.

Cipész üzlet megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség nagybecsű tudomására juttatni, miszerint

Aradon, Deák Ferencz-utca 2. sz.

alatt cipész üzletet nyitottam.

Amidőn ezt a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozom, egyben bátor vagyok b. figyelmébe ajánlani, hogy e téren mint önálló 18 évet eltöltöttem, mely körülmény felbátorított arra, hogy magamat mint olyan szakképzett cipészt ajánlhassam, ki képes a legérzékenyebb lábra jól álló, kényelmes cipőt készíteni.

Szives partfogásukat kérve

maradtam kiváló tisztelettel

WEISZ SÁMUEL

cipész mester. 2581

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém becses figyelmét fölhívni, hogy mint

női-fodrász

Aradon telepedtem le.

Hivatkozva budapesti 15 éves gyakorlatomra, a mai divat igényeinek megfelelően minden izlést kielégítően a legmodernebb frizurákat vagyok képes előállítani.

Elvállalok: naponkénti fésülést, hajmosást, hajondolirozást és manikűrözést.

Magamat Nagyságos Asszony becses figyelmébe ajánlva

kitünő tisztelettel

2444

Wellisch Izsó

női fodrász Arad, Hötvérs-utca 4.

Eladó!

Simonyi-utca 6. számú

ház

szabadkézből eladó.

A ház 4 szoba, mellékhelyiségek és kertből áll. Értekezhetni Wéger Béla vendéglősnél, Ujszent-Anna. 2697

Árverési hirdetmény.

Alólirott csődtömeggondnok közhírré teszem, hogy vb. Nádas Gyula aradi közadós csődtömegéhez tartozó és a csődleltár 1—101. tételéi alatt felvett 683 Kor. 3 fill. beszerzési és 383 Kor. 30 fill. becsértékű cipőkellékek, bőráruból és üzleti felszerelési tárgyakkal továbbá a leltár 169—203 tételéi alatt felvett 822 korona becsértékű házi butorokból álló ingók ajánlati árverésen eladatnak.

Felhívom ennél fogva a venni szándékozókot, hogy a fent kitüntetett becsértéknek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel ellátott ajánlataikat, akár az árakra és bolli felszerelésekre, akár a butorokra külön-külön, vagy az összes ingókra együttesen írásban f. évi október hó 29. napjának d. e. 12 órájáig nálam adják be.

Az eladásra hirdetett ingók közbenjöttöm mellett, megtekinthetők.

Vevő köteles a vételárat és a vételári összeg után III. fokú bélyegilletéket az eladásnak csődtörvényi jóványagása után 24 óra alatt kezeimhez készpénzben lefizetni; s ugyanezen idő alatt az összes megvett tárgyakat átvenni és elszállítani.

A választmány a beérkezett ajánlatok tárgyában folyó évi október hó 29. napján délután 3 órakor Aradon dr. Mittler Izidor ügyvédi irodájában tartandó ülésen fog határozni, fentartva magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani, az árverést azonnal szüneteltetni, esetleg pedig az ingókat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen, ha a vevő a kikötött határidőben a vételárat kifizetni vagy az ingókat átvenni és elszállítani elmulasztaná úgy a bánatpénzek elvesztésén felül a megvett ingósági tárgyak a vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett ingók minősége, mennyisége és ugyanazonosságáért.

Arad, 1906. évi október 22-én.

Dr. Ursu János,

aradi ügyvéd mint vb. Nádas Gyula csődtömeggondnoka. (Boros Béni-tér.)

2698

Garai Károly

hentes üzlete

Aradon, Bocskó-u. 2. sz. (Haltérrel szemben.)

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy téli szalonnát és tiszta sertés zsírt nagy készlet miatt tetemes áron leszállítottam és adom a téli szalonnának kilóját 72 kr. és tiszta l-söröndü sertés zsírt 70 kr. jával friss s-rtés hus 72 és 76 kr. és minden hentes árut a 2693

legjutányosabb árban számítom.

Kereskedők és vendéglősök nagyobb vételnél árcedényben részesülnek.

Szives partfogásukat kérem tisztelettel

GARAI KÁROLY,

hentes üzlete Bocskó-utca 2. szám.

Minden elképzelhető

órajavítás

1 korona.

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órás mesternél Aradon, 137

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pótl. kávéház mellett.)

Kérem a címre

ügyelni.

806—1906. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbírósnak 1906. évi V. 263. számú végzése következtében Dr. Grosz Endre ügyvéd által képviselt Lásner J. és Társa javára, S. edmino Róza ellen 386 kor. 18 fill. s jár. erejéig 1906. évi július hó 29-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok u. m.: fésűk, kélmék és egy vásári kocsi nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1906. évi V. 263/3. számú végzése folytán 196 kor. 63 fill. hat. kötelezettség erejéig, Kisjenőn leendő eszközésére 1906. évi október hó 30 ik napjának délutáni 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverendő ingóságokat mások is le-és fel-foglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, úgy ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1906. évi október hó 12. napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó.

2696

Telefon 337.

SCHVEFFER EDE

virágcsarnoka

Arad, (Andrassy tér minorita palota)

Halottak

napjára.

Ajánlja díszes kivitelű koszorúkat a legjutányosabb árakban. Ugy-szintén csokrok, asztal díszek szükség esetén 2 óra alatt készíttetnek.

2619

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy a legjobb hírnévnek örvendő

vendéglő és sörházat**„Uj Zenélő Órához“**

Temesvárott, a városház utcában és azt személyesen vezetem tovább.

Iparkodni fogok kitűnő konyha és pince által, valamint pontos kiszolgálás által, a n. é. közönség szíves jóindulatát megnyerni és vendéglőm jó hírnevét megerősíteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571

az „Uj Zenélő Órához.“
Tele. 337-áron.**Modern lakás kiadó!**

A most épült emeletes házban,
Flórián-u. 6/c. számú házban

egy 3 szobás elő-
szobával és egy 4
szobás előszobával
és mellékhelyisé-
geivel kiadó:

Bővebbet Brunner Bélánál Arad,
Szabadság-ár. 2668

Ha köszvényben, reumában,
ischiasban szenved, vegyen egy üveg

Dr. Flesch-fele**köszvény-szeszt,**

mely csúzt, köszvényf., reumát, kéz-,
láb-, hát- és derekfájást, kezek és lá-
bak gyengeségét, fájdalmakat és da-
ganatokat biztosan gyógyít. Hatása a
legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. FLESC E. M.

„Magyar korona“ gyógyszerárában, Arad

Győr, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Hu-
zamosabb használatra való „Családi“
üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Csa-
ládi“ üveg rendelésénél már bérment-
ve utánvétellel küldjük. 2496

Vérszegénység és sápkórban

szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt érik el. B. vásárlásnál csak
a valódi Rozsnyay főlét fogadjunk el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

Finom**Jamaicai Rum**

a legelső angol országtól hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

Gyógyszerárában

3841

Arad, Szabadság-tér.**Uj üzlet!****Kállai és Borhegyi**

lithografiai műintézet és könyomda

ARADON, Atzél Péter-utca 1. sz. (Aradi első
takarékpénztári épület.) Bejárat Zrinyi-utca.

Elvállal névjegyek, címkék, címkártyák,
esküvői jelentések, számlák, körlevelek, levél-
papirok, térképek, diszokmányok, részvények,
plakátok, autografiák stb. elkészítését jutányos
ár mellett a legmodernebb kiállításban.

2646

Uj üzlet!

Telefon szám 126.

Telefon szám 126.

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 8.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műter-
mét, a legujabb, legstilszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butor-
munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legszerényebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám-
talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.:
Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a
legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalatom
révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek
a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön-
ség bizalmát megnyerem.

587

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.**Üveg, porcellán, lámpa, képkeret, tükör, alpacca-ezüst****és mindentéle dísz tárgyak**

2625

rendkívüli olcsó árak mellett kaphatók**Képkeretek gyorsan készíttetnek el, üvegezés****pontosan eszközöltetik.****Finom gázharisnyák és mindentéle áruk most még nagyon****olcsón beszerezhetők.****KLOHS ADOLF ARADON . . . . .
Szabadság-tér 21.**

APRÓ HIRDETÉSEK.**Veszünk könyvtárakat**

egyedül könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad 285.

2 szoba butor

és konyha berendezés, teljesen új, elutasítás miatt olcsón eladó, Radnai-ut 28. 2691

Kiadó ház.

Lipót utca 10/a, nagy kerttel november hó 1-sejére. Bővebbet özv. Gömör Józsefné urnónél Kovaszinczon. 2599

Kiadó uri lakások!

Petőfi utca 6. számú házban 1.06. november hó 1-étől kiadó: földszinti lakás: 4 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiség, 1 emeleti lakás: 5 szoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségek. Bővebb felvilágosítást ad Cukor László fakereskedő, Arad, Boros Béni-tér 11. szám. 2002

Veszek könyvtárakat,

egyedül könyveket és hangjegyeket legmagasabb árakon. Kerpel Izó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára. Aradon. 2685

Egy Bösendorfer zongora
jutányos áron eladó. Neumann Antal, Deák Ferenc-u. 86. 2689

Szabó Vincze

„Kispipa“ sörcsarnok és étterme

Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az idegenek legkedveltebb találkozó helye. 2412

A „Pilseni“ Részvénytársaság sörének kizárólagos kimérése. Jó magyar konyha.

Valódi Hegyaljai Magyarádi borok. Utkezesek jutányos árak mellett

A ki jó

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 2671

Rumkivonatot.

Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Megérkeztek az őszi újdonságok!

Brunner Béla

úri divat- és különlegességek áruháza

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol mindenkor a legújabb Saison divat-különlegességek raktáron vannak.

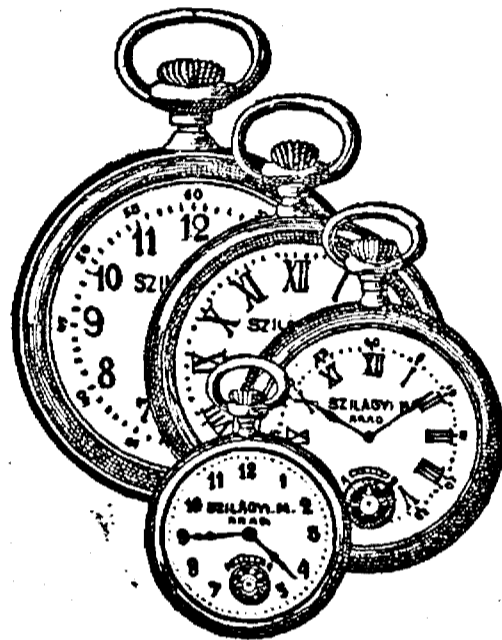
Fa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök nagy választékban!

Nagy választék francia és angol illatszer különlegességekben.

HAMERLI Pécsi keztyű gyár főraktára!

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1807

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb

1845

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

NÄGELE ANTAL

gyógyszertára a Szt.-Háromsághoz

Temesvár, Gyárvaros fő-u. 44.

„HELEN“

arc- és kézcserme szeplők, májfoltok és mindennemű bőrtisztítatlanságok ellen. Este lefekvés előtt használandó.

Tégelye I kor. Próbátégely 60 f.

„HELEN“

mosdó víz üvegeje I korona.

„HELEN“

pouder dobozza I korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Már megnyilt!

MEISL és ADLER

uri divat, kalap és fehérnemű üzlete

ARAD, Andrássy-tér 14. sz.

(VOJTEK és WEISZ cég mellett.)

Nyakkendőkből óriási választék!

2618

Már megnyilt!